วารสาร

โพธิยาลัย

ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ๒

เปิดเล่ม

วารสารโพธิยาลัย ฉบับที่ ๒
เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

วารสารโพธิยาลัยฉบับนี้มีความเข้มข้นด้วยเนื้อหาที่แปลกชนิดที่เรียกว่า หาอ่านที่ไหนไม่ได้ เนื่องจากเป็นเรื่องเฉพาะ คัดสรรอย่างพิถีพิถัน เพื่อประโยชน์แก่ท่านผู้อ่านทุกท่านอย่างแท้จริง

เรื่องพิเศษที่ว่าภูมิใจนำเสนอเรื่องแรก คือ เรื่อง **พระผู้ทรงพระไตรปิฎก (ติปิฏกธร) มหัศจรรย์ความทรงจำของมนุษย์** ซึ่งจะบอกเล่าถึง พระภิกษุที่สามารถทรงจำพระไตรปิฎกได้ทั้ง ๓ ปิฎก (พระวินัย พระสูตร พระอภิธรรม) ต้องผ่านการสอบอยู่นานหลายปีกว่าจะสอบผ่านจนได้ตำแหน่ง ติปิฏกธรดังกล่าว ที่ประเทศสหภาพเมียนมาร์ มีติปิฏกธรถึง ๑๔ รูป ถึงแก่มรณภาพไปแล้ว ๕ รูป คงเหลืออยู่ ๙ รูป และครั้งหนึ่งท่านได้เดินทางมาเยือนประเทศไทยที่วัดจากแดงพร้อมกันถึง ๗ รูป และได้ตอบคำถามของญาติโยมที่มารวมตัวกันในวันนั้นอย่างเป็นกันเอง แน่นอน ท่านได้เปิดเผยความลับ ว่าทำไมจึงทำเรื่องยากขนาดนี้ได้ หากสนใจ ก็ต้องอ่านให้จบอย่างตั้งใจ แล้วจะได้แง่คิดดีๆ ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง

คอลัมน์ประจำของท่านอาจารย์มหาประนอมฉบับนี้ มีความน่าสนใจมาก เป็น**ปุจฉา วิสัชนาเรื่องการทำทาน** เนื้อหาคำวิสัชนาของท่านยังไม่เคยมีผู้ใด ให้รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องการทำทานได้วิจิตรพิสดารเท่ากับที่ท่านแสดงไว้ เพราะท่านเจ้าของเรื่องนี้ ได้รวบรวมเนื้อหามาจากคัมภีร์ต่างๆ มากมาย บางคัมภีร์ยังไม่เป็นที่แพร่หลายในประเทศไทย อ่านเรื่องนี้แล้ว รับรองว่าจะเข้าใจเรื่องการทำทานอย่างชัดเจน แจ่มชัด สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการทำทานของตนเองต่อไปได้ในอนาคต เมื่อเข้าใจถูกต้องแล้ว อานิสงส์ที่จะได้จากการทำทานก็จักบรรลุเป้าหมาย กลายเป็นมหากุศล อันจะยังผลให้เป็นอริยทรัพย์ติดตัวไปชั่วกาลนานในชาตินี้และชาติต่อๆ ไป

กองบรรณาธิการของวารสารโพธิยาลัย คือ คณะสงฆ์วัดจากแดง บัดนี้คณะสงฆ์ได้ให้ความสนใจในการมีส่วนร่วมจัดทำวารสารนี้ให้ญาติโยม ดังนั้น ในฉบับนี้เรามีเรื่องที่เขียนโดย พระสงฆ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

เรื่องแรก **รัตนฆระ ส่องรหัสเรือนแก้ว** เขียนโดย พระมหากีรติ ธีรปัญโญ (ป.ธ.๕) อดีตท่านคือ นพ. กีรติ ศรีวัฒนา ผู้เรียนจบแพทยศาสตร์บัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ ๑ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้เดินทางไปเรียนต่อเฉพาะทางกุมารแพทย์ ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ๖ ปี เมื่อกลับสู่ประเทศไทยไม่นาน ท่านได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุที่วัดป่านานาชาติ จ.อุบลราชธานี ขณะนี้จำพรรษาที่วัดจากแดงเพื่อศึกษาเล่าเรียนบาลีใหญ่พระไตรปิฎก ท่านเป็นผู้มีความละเอียดอ่อน และช่างสังเกต เมื่อพบเห็นสิ่งใดก็ยกประเด็นพูดถึงได้อย่างลึกซึ้งน่าอัศจรรย์ใจ ท่านบอกว่าเขียนเรื่องนี้เพราะอยากแบ่งปันสิ่งที่รู้ให้แก่คนอื่น

อีกท่านหนึ่ง คือ พระสมพงษ์ ปุญญวโส อดีตของท่าน คือ นพ. สมพงษ์ โชติพันธุ์วิทยากุล อายุ ๕๗ ปี อายุรแพทย์ ประจำโรงพยาบาลศิริราช ท่านอุปสมบท เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ที่ผ่านมา และกำลังศึกษาภาษาบาลีที่วัดจากแดง ท่านได้ใช้เวลาว่างเขียนบทความเรื่อง **เกิดเป็นมนุษย์ หรือเทวดาดีกว่ากัน** ซึ่งเป็นข้อสังเกตที่แทรกความรู้จากพระไตรปิฎก มาอ้างอิงให้แง่คิดแก่ท่านผู้อ่านอย่างน่าสนใจ

วัดจากแดง ยังมีบุคลากรคุณภาพที่จะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาแบ่งปันประสบการณ์ วิชาความรู้ต่างๆ ให้แก่ท่านผู้อ่านด้วยน้ำใจ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปันสิ่งดีๆ สู่ชาวโลก ขอให้ท่านผู้อ่านติดตามเราอย่างต่อเนื่องตลอดไปจะพบความจริงอันนี้ชัดเจนขึ้นเรื่อยๆ และเนื่องจากเดือนนี้ มีวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาถึง ๒ วัน คือ วันอาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา วารสารโพธิยาลัยจึงได้นำเรื่องราวเกี่ยวกับวันสำคัญทั้งสองมาเล่าสู่กันฟังพร้อมด้วยข้อมูลพิเศษที่มาจากพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) ที่ตอบแก่ผู้ถามในเรื่องเกี่ยวกับสัตตาหะ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับพระภิกษุสงฆ์ด้วย

นอกจากนี้ เรายังมีคอลัมน์ประจำอื่นๆ ที่ยังคงน่าอ่านเหมือนเดิม ใครอยากรู้จักวัดจากแดงดีขึ้นกว่านี้ให้อ่านคอลัมน์ **ใต้ฟ้าวัดจากแดง** ที่จะบอกข่าวสาร กิจกรรม สังคม ความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้นที่วัดจากแดง หากมีกิจกรรมใดที่ท่านสนใจใคร่มาเยี่ยมชมหรือมีส่วนร่วม ทางวัดจากแดงยินดีต้อนรับด้วยความเต็มใจ วัดจากแดงได้ยืนหยัดในการให้การศึกษาพระธรรมวินัยมาเป็นเวลานาน และมีความเจริญรุ่งเรืองมาตามลำดับ จนได้ตำแหน่งสำนักเรียนดีเด่น แห่งจังหวัดสมุทรปราการ วารสารโพธิยาลัย คือ กิจกรรมเล็กๆ ที่เอื้อเฟื้อการเผยแผ่พุทธธรรมในรูปแบบใหม่ ออกสู่สังคมนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน เผื่อแผ่ไปยังญาติโยมที่ไม่ได้เข้ามาศึกษาเล่าเรียนในวัดได้มีโอกาสเข้าถึงพระพุทธศาสนาในอีกทางหนึ่ง

คณะผู้จัดทำ

วารสาร โพธิยาลัย

ประธานที่ปรึกษา
พระครูธรรมธรสุมนต์ นนฺทิโก อัคคมหาบัณฑิต

บรรณาธิการอำนวยการ
พระมหาประนอม ธมฺมาลงฺกาโร

บรรณาธิการบทความ
พนิตา อังจันทรเพ็ญ
panitaang@gmail.com

บรรณาธิการฝ่ายศิลป์
พัสริน ไชยโคตร
เอมมิกา แก้วสรดี
ยลระดา พรมเมือง

กองบรรณาธิการ
คณะสงฆ์วัดจากแดง
สำนักงาน : วัดจากแดง
๑๖ หมู่ ๖ ถ.เพชรหึงษ์
ซ.เพชรหึงษ์ ๑๐
ต.ทรงคะนอง อ.พระประแดง
จ.สมุทรปราการ ๑๐๑๓๐
โทรศัพท์. ๐๒-๔๖๔-๑๑๒๒

ออกแบบปก :
เอนก เอื้อการุณวงศ์

อุปถัมภ์อุปกรณ์
คอมพิวเตอร์โดย
คุณพัชรพิมล ยังประภากร
ประธานกรรมการสินค้า
แบรนด์ 'สุวิมล'

ดำเนินการจัดพิมพ์โดย
สาละพิมพการ
๙/๖๐๙ ต.กระทุ่มล้ม
อ.สามพราน จ.นครปฐม
โทร. ๐๒-๔๒๙๒๔๕๒,
๐๘๖-๕๗๑๑๖๘๕

สารบัญ

เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับ วันอาสาฬหบูชา และ วันเข้าพรรษา

(พุทธสาวิกา)

เดือนกรกฎาคมนี้มีวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาถึง ๒ วัน คือ วันอาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา มีเรื่องน่ารู้ ที่ชาวพุทธจำนวนมากไม่รู้ ก็ขอเล่าสู่กันฟังพอเป็นสังเขป ดังนี้

วันอาสาฬหบูชา (ตรงกับวันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘)

การบูชาในเดือน ๘ อาสาฬหปูรณมี วันเพ็ญเดือน ๘ วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ หมายถึง การบูชาเพื่อรำลึกคุณพระรัตนตรัยเป็นพิเศษ เนื่องในวันที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนา ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร และเกิดพระสงฆ์ คือ ปัญจวัคคีย์ จึงทำให้พระรัตนตรัยครบบริบูรณ์

วันเข้าพรรษา (ตรงกับวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘)

ช่วงเวลาที่พระสงฆ์อยู่ประจำวัด ๓ เดือน ในระหว่างฤดูฝน คือ ตั้งแต่แรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ถึง ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ (อย่างนี้เรียก ปุริมพรรษา แปลว่า พรรษาต้น) หรือตั้งแต่ แรม ๑ ค่ำ เดือน ๙ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ (อย่างนี้เรียก ปัจฉิมพรรษา แปลว่า พรรษาหลัง) วันเข้าพรรษาต้น คือ แรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ เรียกว่า ปุริมิกาวัสสปนายิกา วันเข้าพรรษาหลังคือ แรม ๑ ค่ำ เดือน ๙ เรียกว่า ปัจฉิมกาวัสสปนายิกา คำอธิษฐานพรรษาว่า อิมสฺมึ วิหาเร อิมํ เตมาสํ วสฺสํ อุเปมิ ทุติยมฺปิ อิมสฺมึ ... ตติยมฺปิ ... อุเปมิ แปลว่า ข้าพเจ้าอยู่จำพรรษาตลอด ๓ เดือน ในวัดนี้ (วิหาเร จะเปลี่ยนเป็น อาราเม ก็ได้)

อานิสงส์การจำพรรษามี ๕ อย่าง คือ ๑. เที่ยวไปโดยไม่ต้องบอกลา ๒. จาริกไปโดยไม่ต้องเอาไตรจีวรไปครบสำรับ ๓. ฉันคณะโภชน์และปรัมปรโภชน์ได้ ๔. เก็บอดิเรกจีวรได้ตามปรารถนา ๕. จีวรอันเกิดขึ้นเป็นของได้แก่พวกเธอ

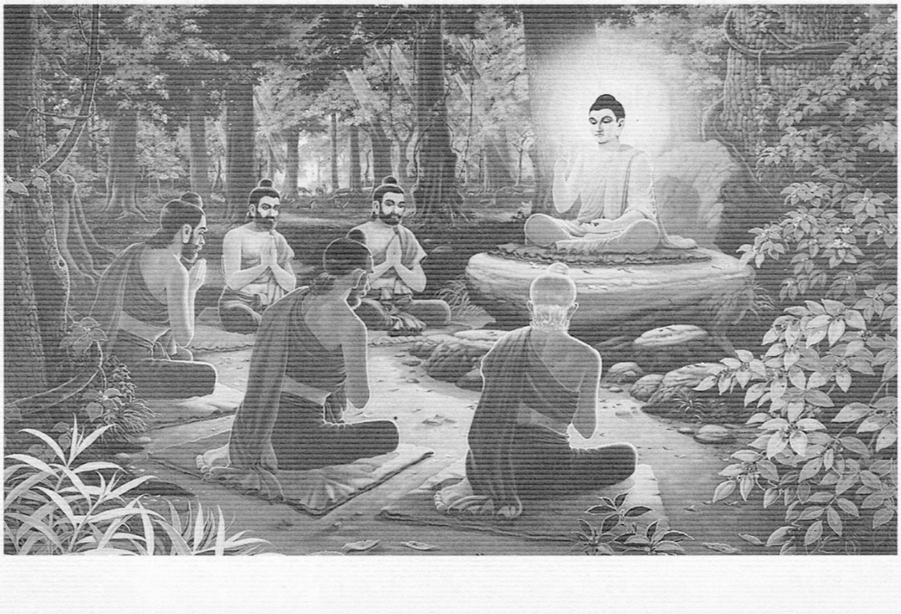
อานิสงส์ทั้ง ๕ ได้ชั่วเวลาเดือนหนึ่งนับแต่ออกพรรษาแล้วคือ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ นอกจากนั้น ยังได้สิทธิ์ที่จะกรานกฐินและได้รับอานิสงส์ ๕ ข้อนั้นต่อไปอีก ๔ เดือน ภิกษุที่เข้าพรรษาหลังไม่ได้อานิสงส์ หรือสิทธิ์พิเศษเหล่านี้

ความรู้เหล่านี้แม้จะเป็นเรื่องทางวินัยสงฆ์ แต่ในฐานะของญาติโยมควรรู้ไว้บ้าง เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง และสามารถอธิบายให้ผู้ที่ไม่รู้ให้เข้าใจได้

คนไทยคุ้นกับคำว่า เข้าพรรษา แต่มีคนจำนวนไม่น้อยที่ไม่เข้าใจว่า เข้าพรรษาสำคัญอย่างไร และควรทำอย่างไร เท่าที่มีปรากฏคือ กุลบุตรคือชายหนุ่มที่อายุครบบวช นิยมบวชในช่วงเข้าพรรษา นานสามเดือนนี้ เพื่อศึกษาพระพุทธศาสนา ฝึกตนจากคนดิบ ให้เป็นคนสุก หรือที่เรียกกันว่า ทิด นั่นเอง คือ ได้รับการศึกษาอบรมทางธรรมโดยวิธีการบวช

ส่วนญาติโยมทั่วไป มีการประพฤติปฏิบัติในรูปแบบต่างๆ เช่น ถ้าเป็นผู้ชายก็อาจจะงดเครื่องดื่มของมึนเมา ดังมีสำนวนที่ได้ยินกันบ่อยๆ ว่า งดเหล้าเข้าพรรษา บางคนก็ถือศีล ๘ หรืออุโบสถศีล เพิ่มเติมจากที่เคยถือศีล ๕ หรือ เบญจศีล บางคนก็ใช้เวลาช่วงเข้าพรรษาถือมังสวิรัติ ฯลฯ

เข้าพรรษาเป็นอีกช่วงเวลาที่ไม่ใช่แต่พระสงฆ์เท่านั้น ที่มีเวลาศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย ญาติโยมก็สามารถศึกษาเล่าเรียนได้เช่นกัน เพราะเป็นช่วงเวลาที่พระอาจารย์ทั้งหลายอยู่จำพรรษาที่วัด เป็นโอกาสอันดีที่ญาติโยมจะได้ไปฟังเทศน์ฟังธรรมตามโอกาสอันควร

ปุจฉา-วิสัชนา

ปัญหาธรรม

พระอาจารย์มหาประนอม ธมฺมาลงฺกาโร

ปัญหาเรื่อง ทาน

ประเภทของ ทาน ในพระไตรปิฎก

ปุจฉา *ในพระไตรปิฎก กล่าวถึงประเภทของ ทาน ไว้อย่างไรบ้างครับ*

วิสัชนา ก่อนอื่น ต้องเข้าใจความหมายของคำว่า **ทาน** ในที่นี้ ทาน ก็จะมี ๒ อย่าง คือ

ใช้เป็นศัพท์นาม คือ วัตถุสิ่งของที่เราจะให้ ถ้าใช้เป็นศัพท์กริยา ทาน แปลว่า การให้ หรือ ทาน ที่ใช้ในภาษาไทย คือ การบริโภค

ฉะนั้น ทาน จึงถือเอาความหมายในลักษณะที่เป็นนามศัพท์ เรายืมภาษาไทยมาใช้ บางครั้ง เราก็เข้าใจความหมายของคำว่า ทาน ผิดไป อย่างเช่น ถ้าให้แก่คนขอทาน เรียกว่า ให้ทาน ให้แก่พระ เรียกว่า ทำบุญ ที่จริงแล้ว ให้แก่พระ ก็เป็นทาน ให้แก่คนขอทาน ก็เป็นทาน เหมือนกัน

เพราะฉะนั้น ทาน แปลว่า การให้ หรือ วัตถุที่ถูกให้ ภาษาบาลี จะมีความพิเศษ ศัพท์เดียวใช้เป็นนามก็ได้ เป็นกริยาก็ได้

ฉะนั้น ในความหมายแรก ก็คือ ทานที่เป็นศัพท์นามก่อน ที่มีใช้ในพระไตรปิฎก มุ่งถึงทานวัตถุ ๔ อย่าง ในวินัยปิฎก ก็คือ ทานวัตถุที่เป็นจีวร อาหารบิณฑบาต เสนาสนะที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค เพราะฉะนั้น ในสำนวนพระวินัยปิฎกจะเน้นถึงทานวัตถุ ๔ อย่างนี้ เรียกว่า ปัจจัย ๔

ส่วนในพระสุตตันตปิฎก ได้พูดถึงทานวัตถุ ๑๐ อย่าง มีอะไรบ้าง ได้แก่ ข้าวปลาอาหาร น้ำดื่ม ผ้าเครื่องนุ่งห่ม ยานพาหนะ ดอกไม้ ของหอม ธูปเทียน เครื่องลูบไล้ ที่อยู่ ที่อาศัย มุ้ง หมอน เสื่อ ที่เกี่ยวกับวัตถุที่ใช้เบ็ดเตล็ดต่างๆ แม้แต่ประทีป หลอดไฟ หรือเทียน เป็นต้น

ในสำนวนพระสูตรจะใช้ทานวัตถุ ๑๐ อย่าง ด้วยกัน แต่ ๑๐ อย่างนี้ ก็เป็นเพียงยกตัวอย่างให้ดูเท่านั้นเอง เพราะนอกจาก ๑๐ อย่างนี้แล้ว สิ่งใดก็ตามที่พระภิกษุสงฆ์สมควรใช้ เรียกว่า เป็นกัปปิยวัตถุกับพระสงฆ์ ก็จัดอยู่ในทานวัตถุในพระสูตรด้วย

ส่วนในพระอภิธรรมปิฎก พูดถึงเรื่องทานวัตถุไว้ ๖ อย่าง ในอภิธรรมก็พูดถึงเรื่อง จิต เจตสิก รูป นิพพาน เรียกว่า พูดเรื่องสภาวะ แต่ก็มีประเภทของทาน ๖ อย่าง ก็คือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ และธัมมารมณ์ เช่น

ถ้าเราถวายวัตถุสิ่งของ ก็เรียกว่า ถวายรูปารมณ์ ถวายระฆัง ให้เสียงเป็นทาน ก็เรียกว่า ถวายสัททารมณ์ ถวายกลิ่นหอมๆ ก็เรียกว่า ถวายคันธารมณ์ ถวายอาหาร ก็เรียกว่า ถวายรสารมณ์ ถวายพัดลม แอร์ เป็นต้น ก็เรียกว่า ถวายโผฏฐัพพารมณ์ หรือให้ความรู้แก่พระภิกษุสงฆ์ ก็เรียกว่า ถวายธัมมารมณ์ ธรรมทาน ซึ่งในพระอภิธรรมนั้น เรื่องของทานก็แตกต่างจากพระสูตรและพระวินัย

สรุปแล้ว ในพระไตรปิฎกทั้ง ๓ นี้ ใช้สำนวนคำว่า ทาน ไม่เหมือนกัน ในวินัยปิฎกใช้คำว่า ปัจจัย ๔ ในอภิธรรมปิฎกใช้คำว่า ถวายอารมณ์ ๖ คือ รูปารมณ์ สัททารมณ์ คันธารมณ์ รสารมณ์ โผฏฐัพพารมณ์ ธัมมารมณ์ ส่วนในสุตตันตปิฎก ก็จะใช้คำว่า ทานวัตถุ ๑๐ ประการ ก็มีข้าวปลาอาหาร ยานพาหนะ ที่นอน ที่นั่ง เป็นต้น นี้คือภาพรวมของปิฎกทั้ง ๓

จะทำจิตอย่างไร ในการให้ทาน

ปุจฉา แสดงว่า ทาน ก็มีความสำคัญอย่างมากทีเดียว และการที่เราคิดจะให้ทาน จะต้องเริ่มทำจิตอย่างไร จึงจะถูกต้องครับ

วิสัชนา การให้ทาน ที่จะเป็นการทำจิตให้ถูกต้อง ต้องประกอบด้วยเจตนาทั้ง ๓ คือ

ปุพพเจตนา ก่อนที่จะให้ ต้องตั้งใจให้ดี เรียกว่า ปุพพเจตนาต้องถึงพร้อม

และในขณะที่ให้ เรียกว่า **มุญจนเจตนา** คือ ต้องให้แบบให้ขาด มิใช่ให้ขอยืม ถ้าให้ยืม ให้ชั่วคราว ก็ไม่ชื่อว่าให้ทาน ก็คือให้แบบ**มุตตจาคะ** เรียกว่า ให้ขาด ไม่ใช่ว่าให้เสร็จแล้วขอคืนในภายหลังเมื่อไม่พอใจ ในลักษณะนี้ก็ไม่เป็นมุญจนเจตนาในขณะที่ให้

หลังจากให้แล้วก็ต้องมี **อปรเจตนา** คือ ปลื้มใจ พอใจในทานที่ให้แล้ว ไม่ต้องนึกว่า ทานวัตถุที่เราให้แล้ว เขาจะเอาไปทำอะไร ไม่ต้องไปใส่ใจ ให้พอใจในทานของตนที่ได้ให้ไปแล้ว

ฉะนั้น ก่อนที่จะให้ทาน ต้องรู้จักเตรียมใจ คือเจตนาทั้ง ๓ กาล ก่อนให้ที่เรียกว่า **ปุพพเจตนา** ขณะให้ เรียกว่า **มุญจนเจตนา** หลังจากที่ให้ไปแล้ว เรียกว่า **อปรเจตนา**

เมื่อเราเตรียมใจแล้ว วัตถุเราพร้อมหรือยัง วัตถุนั้นเป็นวัตถุที่หามาด้วยความบริสุทธิ์ไหม ถ้าวัตถุนั้นหามาด้วยกำลังกายของเรา เป็นวัตถุบริสุทธิ์ อานิสงส์ก็จะได้มากขึ้น

บางครั้ง บางท่านบางคน บอกว่า วัตถุนี้ไม่ค่อยบริสุทธิ์ เอาไปทำบุญดีกว่า ถามว่า วัตถุอย่างนี้ เอามาทำบุญ **จะได้บุญไหม ถ้าวัตถุเราได้มาด้วยความไม่บริสุทธิ์ มันก็ได้บุญเหมือนกัน แต่บุญไม่เต็มเม็ด ไม่เต็มหน่วย**

อย่างเช่น ที่ประเทศสหภาพพม่า ในเมืองพุกาม ยุคพุกามนี้ มีเจดีย์องค์หนึ่งเขียนศิลาจารึกไว้ว่า เจดีย์องค์นี้ ข้าพเจ้าชื่อว่าอย่างนี้ เป็นหัวขโมย ไปขโมยเงินจากเศรษฐีท่านนั้น ส่วนหนึ่งเอาไปใช้ส่วนตัว ส่วนหนึ่งสงเคราะห์ญาติ ส่วนหนึ่งเอามาสร้างเจดีย์ ถามว่า **สร้างเจดีย์โดยที่ไปขโมยเขามานี้ จะได้บุญไหม ส่วนที่ไปขโมยก็ได้บาป ตอนสร้างก็ได้บุญ แต่บุญนี้ไม่บริสุทธิ์**

เนื่องจากวัตถุทานนั้นไม่บริสุทธิ์ เวลาส่งผลก็ได้ทั้งผลบุญและผลบาปมาพร้อมๆ กัน อย่างเช่น อาจจะร่ำรวย แต่ว่าแทนที่จะได้เสวยทรัพย์สมบัตินั้นอย่างมีความสุข กลับต้องเอาเงินไปรักษาโรคที่ได้มาพร้อมกับความร่ำรวย ก็คือ ถึงจะรวยแต่ก็ไม่ค่อยมีความสุขนั่นเอง

นี่คือ อย่างแรกที่ต้องเตรียม คือเตรียมใจทั้ง ๓ กาลให้พร้อม ต่อไปก็จะได้อธิบายรายละเอียดของวัตถุทาน

เราจะได้ยินคำเหล่านี้บ่อยๆ เช่น วัตถุทาน อภัยทาน ธรรมทาน และวิทยาทาน

วัตถุทาน ก็มีหลายนัยด้วยกัน ในพระวินัยปิฎกมีอยู่ ๔ อย่าง ในพระอภิธรรมปิฎกมีอยู่ ๖ อย่าง ในพระสุตตันตปิฎกมีอยู่ ๑๐ อย่าง วัตถุทาน ก็คือ วัตถุสิ่งของที่เหมาะสมแก่ผู้รับ

ส่วน อภัยทาน ได้แก่ ศีล ๕ นั่นเอง การรักษาศีล ก็คือ การให้อภัยแก่ผู้อื่น รักษาศีลข้อที่ ๑ ก็ให้ความปลอดภัยแก่ชีวิตของผู้อื่น รักษาศีลข้อที่ ๒ ก็ให้ความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของผู้อื่น รักษาศีลข้อที่ ๓ ก็ให้ความปลอดภัยแก่ลูกเมียผู้อื่น รักษาศีลข้อที่ ๔ ก็ให้คำสัตย์คำจริงแก่ชาวโลก รักษาศีลข้อที่ ๕ ก็ให้ทั้งความปลอดภัยแก่ตนเอง ให้ทั้งความปลอดภัยแก่ผู้อื่น เพราะฉะนั้น ศีล ๕ ก็เป็นอภัยทาน

หรืออีกอย่างหนึ่ง มีคนมาล่วงเกินเรา เราให้อภัยแก่เขา ก็คือ ใครก็ตามที่มาล่วงละเมิดเรา โดยที่ไม่ได้ตั้งใจก็ตาม ตั้งใจก็ตาม เรามีขันติ เรามีจิตที่คิดจะให้อภัยกับทุกคน ในลักษณะนี้ อภัยทานนี้ จะให้ยากสักนิดหนึ่ง วัตถุทานเรามี ก็ให้ได้ แต่อภัยทานให้ยาก ต้องฝึก

ส่วน ธรรมทาน ในที่นี้ ไม่ใช่ให้ธรรมะทั่วไปเป็นทาน แต่ได้แก่ ให้ความรู้ ให้ปัญญา แก่ผู้อื่นเป็นทาน ซึ่งมีอยู่ ๓ เกรด

ให้วิชาความรู้แล้ว ผู้นั้นนำวิชาความรู้ที่เราให้ไปประกอบอาชีพ สามารถดูแลชีวิตตนเองได้ ก็เป็น ธรรมทานระดับต้น

เราให้วิชาความรู้ ให้ปัญญาคนอื่นแล้ว เขานำไปปรับปรุงพฤติกรรม จากคนที่ไม่มีศีล ไม่มีธรรม กลายเป็นคนมีศีล มีธรรม จากคนที่ไม่ซื่อสัตย์ กลายเป็นคนซื่อสัตย์ จากคนที่เห็นแก่ตัว กลายเป็นคนที่เสียสละ ปัญญานั้นก็เป็น ธรรมทานระดับที่สอง

ส่วนปัญญาใดที่เราให้เขาแล้ว เขานำไปประพฤติไปปฏิบัติแล้วก็หลุดพ้นจากกิเลสทั้งปวง เข้าสู่ความเป็นพระอริยบุคคล เรียกว่า เข้าถึงมรรค เข้าถึงผล เข้าถึงโลกุตตระ ปัญญานั้นก็เป็น ธรรมทานระดับสูง

ฉะนั้น คำว่า ธรรมทาน ก็มีเกรด ๓ เกรด เช่น มารดาบิดาสอนให้ลูกหลานทำมาหากินเป็น มารดาบิดาสอนให้ลูกหลานเป็นคนดี ก็ถือว่าได้ธรรมทาน ๒ เกรด และมารดาบิดาคนใดก็ตาม สามารถชักชวน แนะนำลูกหลานของตนให้เข้าวัดปฏิบัติธรรม เข้าถึงการหลุดพ้น มรรค ผล นิพพาน อย่างเช่น อนาถบิณฑิกเศรษฐี เป็นต้น มารดาบิดานั้นก็ถือว่า สามารถให้ธรรมทานระดับสูงสุดได้ ก็ขอเจริญพรเอาไว้แต่เพียงย่อๆ เท่านี้

การถวายพระไตรปิฎก เป็นต้น จัดเป็นทานประเภทไหน

ปุจฉา การถวายพระไตรปิฎก หนังสือเรียนของพระภิกษุสามเณร และการถวายคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ในการศึกษาธรรมะ จัดว่าเป็น ธรรมทานหรือวัตถุทาน

วิสัชนา ก็จัดได้ ๒ อย่าง อย่างแรก คือ วัตถุทาน ก็คือ วัตถุที่เราไปซื้อมาแล้วก็มาถวาย ก็จัดเป็น วัตถุทาน ส่วนในหนังสือธรรมะ หนังสือพระไตรปิฎก ซึ่งแสดงเกี่ยวกับเรื่องของปัญญา เมื่อผู้ใดได้รับนำไปศึกษา ก็ถือว่าตอนนั้น เราได้ให้ธรรมทาน

แต่ถ้าในช่วงขณะที่ถวายก็ถือว่าได้ถวายวัตถุทาน แต่ในช่วงที่เอาไปใช้ เอาไปศึกษา เอาไปค้นคว้าอะไรต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเจริญปัญญา ตอนนั้น ก็ถือว่า เราได้ถวายธรรมทานด้วย เพราะฉะนั้น ก็จัดสงเคราะห์ ๒ อย่าง ทั้งวัตถุทานและธรรมทาน รวมทั้งทุนการศึกษาที่ส่งให้พระภิกษุสามเณรได้ศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรม ก็รวมด้วย

อานิสงส์ของการให้ทานมีในพระไตรปิฎกจริงหรือไม่

ปุจฉา ผมได้ยินเรื่อง อานิสงส์ของการให้ทานชนิดต่างๆ เช่น ให้อาหารก็เป็นการให้กำลัง ให้ยานพาหนะก็ถือว่าเป็นการให้ความสะดวกสบาย อานิสงส์เหล่านี้มีในพระไตรปิฎกจริงหรือไม่ครับ

วิสัชนา เจริญพร มีในพระไตรปิฎกหลายเล่ม เกี่ยวกับเรื่องของทานที่มีอานิสงส์แตกต่างกันออกไป อย่างเช่น เราถวายทาน เช่น อัฏฐบริขาร หรือจะถวายศาลาโรงธรรม ถวายกุฏิ วิหาร ขึ้นอยู่กับว่าเราได้ถวายอะไร เมื่อถวายสิ่งนั้นแล้ว อานิสงส์ก็จะแตกต่างกันออกไป ด้วยวัตถุทานของเรา และเจตนาที่เราถวาย

ฉะนั้น เกี่ยวกับเรื่องของทานหรืออานิสงส์ต่างๆ ต้องยกทีละอย่างทีละเรื่อง อย่างเช่น นางวิสาขา ทำทานอย่างไรจึงได้อานิสงส์เป็นคนที่ถึงพร้อมด้วยความงาม ๕ อย่าง และเป็นคนที่ได้รับเครื่องประดับชื่อว่า มหาลดาปสาธน์ หรืออนาถบิณฑิก เศรษฐีได้ทำทานอะไรไว้ จึงได้รับอานิสงส์ในลักษณะอย่างนี้

ฉะนั้น เกี่ยวกับเรื่องของทาน อานิสงส์มีในพระไตรปิฎกมากมาย จะเอาเกี่ยวกับเรื่องของอะไร ก็มีประมาณสัก ๒๐๐ ที่ เช่น เรื่องอานิสงส์ถวายน้ำดื่ม น้ำใช้ น้ำฉันแก่พระภิกษุสงฆ์ ได้อานิสงส์อะไรบ้าง

ในคัมภีร์ ท่านได้กล่าวไว้ว่า เพียงแค่ถวายน้ำดื่ม อานิสงส์ก็มีถึง ๑๐ อย่าง คือ

๑. จะไปที่ไหนก็ตาม จะไม่เจอภัยเกี่ยวกับอดน้ำ หิวน้ำ ขาดแคลนน้ำ ๒. ทำให้เป็นคนสะอาด มีจิตใจบริสุทธิ์ ๓. มีร่างกายคล่องแคล่ว มีความคล่องตัว จะทำอะไรก็ไม่อืดอาด ยืดยาด ๔. มีชื่อเสียงโด่งดัง ๕. มียศ มีบริวาร ๖. มีอายุยืน ๗. มีผิวพรรณงาม ๘. ทำให้เจริญก้าวหน้า ๙. มีพลະกำลังมาก และ ๑๐. ทำให้มีปัญญาญาณเจริญขึ้น นี้เพียงแค่อานิสงส์ของการถวายน้ำ มีเรื่องเล่ากันมาว่า ระหว่างเราถวายข้าว และน้ำ อย่างไหนจะมีอานิสงส์มากกว่ากัน

ในสมัยก่อน มีโยม ๒ คน ไปถวายทานที่วัด คนหนึ่งไปถวายน้ำ อีกคนหนึ่งไปถวายข้าว คนที่ไปถวายข้าว พระท่านก็เทศน์อานิสงส์ของการถวายข้าว ๕ อย่างด้วยกัน พอออกมาก็เห็นโยมคนหนึ่งถือขวดน้ำขวดหนึ่งไปถวาย พระท่านก็เทศน์อานิสงส์ของการถวายน้ำว่า มี ๑๐ อย่าง

พอได้ยินอย่างนี้แล้ว โยมที่ถวายข้าวรู้สึกว่าไม่พอใจ บอกว่า เอ...เราถวายข้าว ถวายอาหาร ผลไม้ ของหวาน ท่านกลับเทศน์อานิสงส์ให้แค่ ๕ อย่าง ส่วนคนถวายน้ำดื่มขวดเดียว ท่านเทศน์อานิสงส์ถึง ๑๐ อย่าง เป็นอย่างไรหนอ กลับไปถามพระที่ท่านเทศน์ว่า โยมถวายตั้งเยอะแยะ ทำไมบอกว่าได้อานิสงส์แค่ ๕ อย่าง ส่วนคนถวายน้ำดื่มขวดเดียว เทศน์อานิสงส์ตั้ง ๑๐ อย่าง มันเป็นอย่างไรกันแน่

พระท่านมีปฏิภาณในการเทศน์ จึงถามว่า ในอาหารที่โยมนำมาถวาย ในแกงมีน้ำไหม โยมก็ตอบว่า มี แล้วในผลไม้ มีน้ำไหม ปั่นเป็นน้ำผลไม้ได้ไหม โยมก็บอกว่า มีน้ำ ปั่นได้ เพราะฉะนั้น ในเมื่อเทศน์อานิสงส์ ๕ อย่างแล้ว ในแกงมันก็มีน้ำ เพราะฉะนั้น โยมได้อานิสงส์ตั้ง ๑๕ อย่าง ตอนนี้ โยมจึงพออกพอใจไป นี้ก็คือเรื่องที่เล่ากันมา

ฉะนั้น อานิสงส์ขึ้นอยู่กับว่า ท่านจะเอามาจากสูตรไหน ที่พระองค์ปรารภใคร แล้วก็เอามาเทศน์ เอามาแสดง อานิสงส์ของการทำบุญต่างๆ จะเป็นการถวายเพียงข้าว ถวายธูป เทียน ถวายยาสีฟัน สบู่ ซึ่งบางคนก็ถามว่า โยมถวายสิ่งนี้ จะได้อานิสงส์อะไร

อย่างเช่น ตอนเช้าถวายข้าวต้มกับพระจะได้อานิสงส์อะไรบ้าง การถวายข้าวต้มนั้น จากพระสูตรๆ หนึ่ง แสดงอานิสงส์ไว้ตั้ง ๑๐ อย่าง อีกพระสูตรหนึ่งแสดงอานิสงส์ไว้ ๕ อย่าง เพราะฉะนั้น เวลาพระท่านจะแสดง ท่านจำสูตรไหนได้ สูตรที่แสดงอานิสงส์ไว้ ๕ อย่าง ท่านก็เอา ๕ อย่าง มาแสดง บางครั้งท่านจำอานิสงส์ในพระสูตรอื่นอีก ๑๐ อย่างได้ ท่านก็เอา ๑๐ อย่างนั้น มาแสดง

ในพระไตรปิฎกมีแสดงไว้หลายที่มากมาย จะทำอย่างไรล่ะ เราก็ถามตัวเราเองว่า อยากรู้อานิสงส์ข้อใด แล้วก็ถามทีละข้อ เช่น ถวายยาสีฟัน จะได้อานิสงส์อะไรบ้าง ก็คือถือยาสีฟันหลอดหนึ่งจะเอาไปถวายพระ ปกติแล้วจะมีหนังสือที่เขียนเกี่ยวกับเรื่องอานิสงส์ ๑๐๘ เช่น อานิสงส์เกี่ยวกับการถวายสบู่ ยาสีฟัน มาจากพระไตรปิฎกเล่มไหนๆ

อย่างเช่นตรงนี้ ท่านก็บอกว่า แค่การถวายยาสีฟัน ก็ได้อานิสงส์ตั้ง ๕ อย่าง เช่น ทำให้ลำคอสะอาด เสียงใส ปราศจากโรคที่เกี่ยวกับคอ ปราศจากโรคที่เกี่ยวกับระบบการหายใจ ทำให้กลิ่นปากหอมเหมือนกลิ่นของดอกอุบล นี้ก็คืออานิสงส์ของการถวายยาสีฟัน เป็นต้น ฉะนั้น อานิสงส์มีมากมายหลายชนิด ต้องถามผู้ถวายหรือผู้ต้องการรู้ ว่าตอนนี้ต้องการอยากรู้อานิสงส์ของการถวายอะไร จะเอาเรื่องไหนก็สามารถที่จะถามมา หรือถ้าไม่ถามว่าถวายสิ่งนี้แล้วจะได้อานิสงส์อะไร จะถวายเลยลักษณะอย่างนี้ ก็ได้

การให้ทานแก่บุคคลต่างประเภทกัน อานิสงส์จะต่างกันอย่างไร

ปุจฉา อานิสงส์การให้ทานแก่บุคคลต่างประเภทกัน เช่น ให้ทานแก่สัตว์เดรัจฉาน ให้ทานแก่ผู้ทุศีล แก่ผู้มีศีล แก่พระสงฆ์องค์เณร แก่พระอรหันต์ หรือถวายทานแก่พระพุทธเจ้า ผลลัพธ์หรืออานิสงส์ต่างกันอย่างไรครับ

วิสัชนา การให้ทานแก่บุคคลต่างประเภทกัน ก็ได้รับผลลัพธ์และอานิสงส์ต่างกันมาก

อย่างเช่น เรามีสุนัขสักตัวหนึ่งที่เรารักมาก และเป็นสุนัขแสนรู้ เราก็อุตส่าห์ให้ทาน คือเลี้ยงดูอย่างดี ในขณะที่เราให้สุนัขของเรา แล้วสุนัขของเราทำอะไร คอยดูแลรักษาเรา เราอาจจะมองเห็นว่า เออ...ให้แก่คนเลวๆ เขาก็เอาเงินไปซื้อเหล้า แต่ให้แก่สุนัขตัวหนึ่ง สุนัขยังรู้บุญคุณคน ความรู้สึกของเราอาจจะเข้าใจว่า เออ... ให้สุนัข อานิสงส์มากกว่า ทำไมล่ะ เพราะเราให้แล้ว มันคอยดูแล คอยปกป้องรักษา มันรักเรายิ่งชีวิต เราอาจจะมองแค่นี้ ให้กับคนเลวๆ คนหนึ่ง ให้เสร็จปุ๊บ เขาก็เอาเงินไปซื้อเหล้ากินต่อหน้าต่อตาเลย พอเห็นแล้ว ก็เกิดเสียดายเงินขึ้นมา จริงๆ แล้วระหว่างสุนัขดีๆ สัก ๑๐๐ ตัว กับคนเลวๆ คนหนึ่ง ให้กับคนเลวๆ คนหนึ่ง ได้อานิสงส์มากกว่าสุนัขที่ดีๆ ๑๐๐ ตัว เพราะอะไร ถึงเขาจะเลวมากๆ ก็จริง แต่ความเป็นคนของเขายังมีอยู่

ความเป็นมนุษย์กับความเป็นสัตว์เดรัจฉาน แตกต่างกันมาก ก็คือ ภาวะที่จะได้เกิดเป็นมนุษย์ ทุกคนต้องมีบุญ ถ้าไม่เคยรักษาศีล ๕ เอาไว้เลย ก็ไม่มีสิทธิ์ได้เกิดเป็นคน ฉะนั้น การได้เกิดเป็นคนถือว่าเป็นสิ่งที่ได้ยากเย็นแสนเข็ญอย่างหนึ่ง ในจำนวนสิ่งที่ได้ยากเย็นแสนเข็ญ ๕ อย่าง ในโลก เพราะฉะนั้น การให้กับคนเลวๆ คนหนึ่ง ก็ยังได้อานิสงส์มากกว่า

แต่ถ้าให้คนเลวๆ ๑๐๐ คน กับคนที่มีศีลเพียงข้อเดียวคนหนึ่ง ก็สู้อานิสงส์ที่ให้แก่คนมีศีลเพียงข้อเดียวไม่ได้ เช่น ให้ขี้เมา ๑๐๐ คน กับให้คนที่มีศีล ๑ ข้อ รักษาศีลไว้อย่างดี ก็คนที่รักษาศีลไว้ได้ ให้กับคนนั้น จะได้อานิสงส์มากกว่าคนที่เลวๆ ๑๐๐ คน

หรือให้แก่คนที่มีศีล ที่เป็นชาวบ้านที่ดีๆ ๑๐๐ คน มีศีล ๕ จะไปเทียบอานิสงส์ที่ให้แก่พระสงฆ์ที่ทุศีล ก็ไม่ได้ ถามว่า เป็นพระไหม เป็น แต่ศีลไม่ค่อยจะบริสุทธิ์เลย ก็คือ ความเป็นพระก็ยังพอมีอยู่ แต่ศีลไม่ค่อยบริสุทธิ์

ฉะนั้น ให้แก่ชาวบ้านดีๆ สัก ๑๐๐ คน ชาวบ้านมีศีล ๕ ศีล ๘ กับพระที่ทุศีล คือความเป็นพระก็ยังมี แต่เป็นพระทุศีล หมายความว่า ปาราชิกยังไม่ล่วงละเมิด แต่สิกขาบทอื่นไม่เหลือแล้ว ถามว่า ส่วนไหนจะได้อานิสงส์มากกว่า ก็คือ ให้แก่พระที่ทุศีล ก็ยังได้อานิสงส์มากกว่าให้แก่ชาวบ้านที่มีศีล เพราะจะอย่างไรก็ตาม ความเป็นพระของท่านก็ยังมี ก็คือ คำว่า ทุศีล ในที่นี้ หมายความว่า ยังไม่ล่วงละเมิดปาราชิกนั่นเอง คือยังมีศีลข้อเหล่านี้อยู่

หรือให้แก่พระที่มีศีลยังไม่ค่อยจะบริสุทธิ์ ร้อยๆ องค์ พันๆ องค์ จะไปเทียบกับอานิสงส์ที่ให้แก่พระที่มีศีลดีๆ รักษาศีลบริสุทธิ์องค์หนึ่ง ก็เทียบไม่ได้ ลักษณะอย่างนี้ พระที่มีศีล รักษาศีลดีๆ เราทำบุญก็ได้อานิสงส์มากกว่า

หรือพระที่มีศีลบริสุทธิ์ก็จริง สัก ๑๐๐ องค์ ๑,๐๐๐ องค์ จะไปเทียบกับพระที่มีศีลแล้ว บรรลุเป็นโสดาบัน ก็เทียบไม่ได้ พระที่เป็นโสดาบันนั้น ก็ได้อานิสงส์มากกว่า

หรือจะให้กับพระโสดาบัน สัก ๑๐๐ องค์ ๑,๐๐๐ องค์ จะไปเทียบกับพระที่สำเร็จเป็นสกทาคามี ก็เทียบไม่ได้

พระที่บรรลุสกทาคามี สัก ๑๐๐ องค์ ๑,๐๐๐ องค์ จะไปเทียบกับพระที่บรรลุอนาคามีก็ไม่ได้

พระอนาคามี ๑๐๐ องค์ จะไปเทียบกับพระอรหันต์ ๑ องค์ ก็ไม่ได้

พระอรหันต์ ๑๐๐ องค์ จะไปเทียบกับพระสงฆ์ที่มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นประธาน ก็ไม่ได้

ฉะนั้น การให้ทานแก่บุคคลต่างกัน ผลของทานก็จะมีอานิสงส์แตกต่างกันออกไปตามลำดับ สมัยนี้ คนยุคนี้ เวลาทำบุญก็แสวงหาพระอรหันต์ ทำไมล่ะ ก็เพราะถวายกับพระอรหันต์แล้ว แม้เพียงองค์เดียวก็ได้อานิสงส์มากกว่าถวายพระปุถุชนตั้งหลายร้อยองค์ บางคนก็ไปเจอพระอรหันต์หลอก บางคนก็เจอพระอรหันต์จริง นี้คือความแตกต่างกันในเรื่องของการทำบุญ ชนิดที่เรียกว่า **ทาน**

เพราะเหตุใด การรักษาศีล ๕ จึงเรียกว่า มหาทาน

ปุจฉา ทำไมจึงเรียกคนรักษาศีล ๕ นั้น ว่าเป็นการทำมหาทานครับ

วิสัชนา มหาทาน ก็คือเป็นทานอันยิ่งใหญ่ ให้ทั้งวัตถุ ให้ทั้งชีวิต เช่น

รักษาศีลข้อที่ ๑ เราไม่มีจิตคิดจะเบียดเบียนผู้อื่นเลย เมื่อเราให้ชีวิตกับผู้อื่นก็ถือว่า เป็นการให้มหาทาน เป็นทานอันยิ่งใหญ่ ปกติเรามีเงินมีทองเราก็ให้ผู้อื่นได้ไม่ใช่เรื่องยาก แต่ที่จะให้ชีวิตแก่ผู้อื่น ให้ความปลอดภัยในชีวิตแก่ผู้อื่นเป็นเรื่องที่ยากเย็นมาก บางครั้งคนเราโกรธ เราแค้น ในที่สุดก็ไปทำลายเขา ฆ่าเขา

ฉะนั้น ในเรื่องของการรักษาศีล ๕ ถือว่าเป็นการให้ความปลอดภัยกับชีวิต ให้ความปลอดภัยกับทรัพย์สิน ให้ความปลอดภัยกับลูกเมียผู้อื่น ให้คำสัตย์ ให้คำจริงต่อโลก และให้ความปลอดภัยทั้งชีวิตทรัพย์สินตนเองและผู้อื่น ศีล ๕ จึงจัดเป็นมหาทาน ทานอันยิ่งใหญ่ เจริญพร

การอุปัฏฐากดูแลพระอาพาธมีอานิสงส์สูงสุดอย่างไร

ปุจฉา *ได้ยินว่า การอุปัฏฐากดูแลพระอาพาธก็มีอานิสงส์เทียบเท่ากับการดูแลหรืออุปัฏฐากพระพุทธเจ้า ฉะนั้น การให้ทานแก่พระที่อาพาธจะได้อานิสงส์เทียบเท่ากับการถวายทานแก่พระพุทธเจ้าหรือไม่ครับ*

วิสัชนา พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้อย่างนั้นจริง การทำบุญกับพระป่วย พระอาพาธ แต่ต้องเป็นพระจริงๆ และก็ป่วยจริงๆ บางที่ บางแห่งไม่ใช่พระจริงๆ ไม่ได้ป่วยจริงๆ เพราะถ้าพระจริงๆ และป่วยจริงๆ เวลาที่เราทำบุญแล้วได้อานิสงส์มาก เพราะพระที่บวชเข้ามาในพระศาสนา ไม่มีมารดา ไม่มีบิดา ก็ต้องอาศัยภิกษุด้วยกัน หรือเพื่อนสหธรรมิกคอยดูแลรักษา นี้เป็นพุทธโอวาท การถวายเภสัชก็เช่นกัน เภสัช ๕ อย่าง คือ เนยข้น เนยใส น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย ในสมัยพุทธกาล ได้อานิสงส์สูงสุด คือ อรหัตตผล จากการที่ถวายสิ่งเหล่านี้

เหตุใด ธรรมทานจึงมีอานิสงส์สูงสุด

ปุจฉา ที่กล่าวว่า ทานอะไรก็สู้ธรรมทานไม่ได้ ธรรมทานนี้ มีอานิสงส์สูงสุดอย่างไรบ้าง ขอฟังอธิบายครับ

วิสัชนา ที่บอกว่า ธรรมทานเป็นทานที่สูงสุด ก็หมายความว่าได้รับอานิสงส์สูงสุด ก็เน้นธรรมทานที่เป็นเกรดที่ ๓ เกรดสูงสุด ก็คือ ให้ความรู้แล้ว คนที่เขาเอาความรู้ที่เราให้นั้นไปประพฤติปฏิบัติแล้วได้บรรลุมรรค ผล นิพพาน ก็ถือว่าเป็นผลสูงสุด ถ้าให้วัตถุทาน เราก็ได้รับอานิสงส์ เช่น เกิดบนสวรรค์ หรือเกิดมาเป็นคนร่ำรวย

ถ้าให้อภัยทาน เราก็ได้รับอานิสงส์ของศีลทั้ง ๕ ข้อ อานิสงส์ก็เป็นในลักษณะที่เป็นโลกิยสมบัติ

แต่ถ้าให้ธรรมทานแล้ว ทำให้ผู้ได้รับจากปุถุชนเป็นพระอริยะ คือจากปุถุชนเป็นพระอรหันต์ได้ การให้ทานตรงนี้ทำให้คนพ้นจากทุกข์ จากสังสารวัฏฏ์ ถือว่า ได้ประโยชน์สูงสุด ให้วัตถุทานก็ให้พ้นจากทุกข์เพียงชาติหนึ่งหรือสองชาติ ถ้าให้อภัยทานก็ได้อานิสงส์หลายชาติหน่อย แต่ถ้าให้ธรรมทาน เขาเอาความรู้ไปประพฤติปฏิบัติพ้นจากทุกข์อย่างถาวร

การบริจาคโลหิต อวัยวะ ร่างกาย จัดว่าเป็นทานประเภทไหน

วิสัชนา เป็นการให้ชีวิตทาน เป็นมหาปริจาคะ การบริจาคอันยิ่งใหญ่ ซึ่งมี ๕ อย่าง การบริจาคทรัพย์ การบริจาคอวัยวะ ร่างกาย ดวงตา การบริจาคชีวิต การบริจาคลูก การบริจาคเมีย ก็เป็นการบริจาคที่ทำได้ยากเย็นแสนเข็ญ ถ้าเป็นบารมีก็เป็นทานปรมัตถบารมี เป็นบารมีที่สูงส่งมาก

เมื่อประสบปัญหาครอบครัว การยกภรรยาหรือสามีให้คนอื่นจะเป็นทานหรือไม่

ปุจฉา ผมได้ยินหลายท่านปรารภเรื่องปัญหาครอบครัว เช่น สามีไปมีภรรยาใหม่ หรือว่า ภรรยาไปมีสามีใหม่ เมื่อประสบปัญหาเช่นนี้แล้ว บ้างก็เอาไปเปรียบกับเรื่องพระเวสสันดร ยกบุตร ยกภรรยาให้เป็นทาน อย่างนี้ จะเป็นทานหรือไม่ครับ

วิสัชนา จริงๆ แล้ว ถ้าในลักษณะที่ผิดศีล ไม่เกี่ยวกับเป็นทานตรงนี้ แต่ถ้าทั้ง ๒ ยังมีความรักใคร่ เอ็นดู ซื่อสัตย์ต่อกันและกัน และการให้ทานนี้ไม่ใช่ให้แบบประชด แต่เป็นการให้เพื่อสร้างบารมี จึงจะเป็นทานกุศล ถ้าไปผิดลูก ผิดผัว ผิดคู่ แล้วให้แบบประชด อย่างนี้ ก็ไม่เป็นทาน

บางครั้ง เราอาจจะคิดว่า ของที่เราได้ให้แล้ว ถือเป็นทานทั้งหมด จริงๆ แล้ว ไม่ใช่อย่างนั้น สิ่งที่ให้ไปแล้วไม่เป็นทานกุศล มีอยู่ ๑๐ อย่างด้วยกัน คือ

๑. **มัชชทาน** การให้สุราเป็นทาน เช่น ในงานบวช มีโต๊ะจีนและมีสุราเมรัยเลี้ยงเพื่อนจนอิ่ม เพื่อนเมาสมใจเลย ก็ไม่ได้บุญ ไม่เป็นทาน

๒. **สมัชชทาน** ให้การละเล่น เช่น ที่วัดมีงานวัดเราก็หาลิเก หาดนตรีไปเล่นในวัด

๓. **อิตถิทาน** ให้ผู้หญิงเป็นทาน ไม่ใช่ให้ภรรยา คือให้ผู้หญิงคนใดคนหนึ่งที่เรามีอยู่ เป็นทาน (เพื่อบำเรอกามผู้อื่น)

๔. **อุสภทาน** ให้โคอุสภะในท่ามกลางของวัวตัวเมียทั้งหลาย ก็คือให้วัวตัวผู้เป็นทานกับวัวตัวเมีย (เพื่อผสมพันธุ์)

๕. **จิตตกัมมทาน** ให้ภาพที่เสพเมถุน คือ ภาพลามกอนาจารนั่นเอง

๖. **สัตถทาน** ให้อาวุธแก่ผู้อื่น เช่นประเทศที่ร่ำรวยให้อาวุธแก่ประเทศที่ยากจนเพื่อรบราฆ่าฟันกัน ก็ไม่ถือว่าเป็นทาน

๗. **วิสทาน** ให้ยาพิษ เห็นคนต้องการจะตายก็ให้ยาพิษ หรือให้ยาพิษเพื่อจะไปทำลายสัตว์ ทำลายสิ่งที่มีชีวิต

๘. **สังขลิกทาน** ให้เครื่องจองจำ

๙. **กุกกุฏสูกรทาน** ให้ไก่ ให้หมู เช่น ในยุคนี้ สมัยนี้ มีคนเอาหมูไปปล่อยวัด เอาไก่ไปปล่อยวัด ก็ไม่เป็นทาน

๑๐. **ตุลากูฏมานกูฏทาน** ให้เครื่องที่ชั่ง เครื่องวัด เครื่องตวงต่างๆ ที่มันโก่งราคาที่น้ำหนักอ่อนเกิน เบาเกิน หรือไม่ได้ประมาณ ไม่ถือว่าเป็นทาน และยังเป็นการดึงผู้อื่นให้ตกลงไปในอบายภูมิอีก

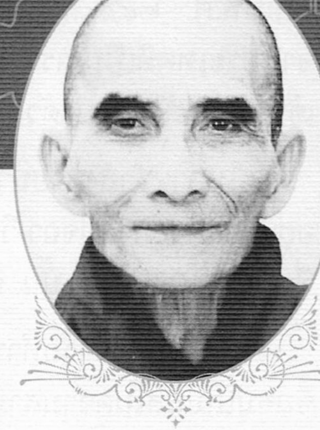
การให้วัตถุทั้ง ๑๐ อย่างเหล่านี้ เรียกว่า การให้ที่ไม่เป็นทานกุศล แต่จะทำให้ผู้ให้นั้นไปสู่ทุคติ

ผลไม้ที่ใช้ทำน้ำปานะได้

พระผู้ทรงพระไตรปิฎก (ติปิฏกธร)

มหัศจรรย์ความทรงจำ ของมนุษย์ที่เป็นอันดับหนึ่งของโลก

พระภัททันตะวิจิตตสาราภิวังสะ

หนังสือที่รวบรวมสถิติความเป็นที่หนึ่งของโลกในทุกสิ่ง เป็นที่รู้จักกันในชื่อ Guinness Book of Records ปีค.ศ. ๑๙๘๕ ปรากฏสถิติหนึ่งเกี่ยวกับความทรงจำไว้ว่า มิงกวนสยาด่อพยาจี พระภัททันตะวิจิตตสาราภิวังสะ พระภิกษุในพระพุทธศาสนาจากประเทศเมียนม่าร์ สามารถทรงจำพระไตรปิฎก ซึ่งเป็นคำสอนในพระพุทธศาสนา ได้ทั้ง ๓ ปิฎก เป็นหนังสือประมาณ ๑๖,๐๐๐ หน้า ถือว่าเป็นผู้ครองสถิติความสามารถในการทรงจำเป็นอันดับ ๑ ของโลก

หลวงพ่อมิงกวนสยาด่อ ไม่ได้เป็นพระรูปเดียว ที่สามารถทรงจำพระไตรปิฎกได้ มีพระรุ่นหลังๆ ที่มีความสามารถเช่นเดียวกันนี้ต่อมาอีกถึง ๑๓ รูป แต่ยังไม่มีใครสามารถสอบได้โดยใช้เวลาน้อย คือ เพียง ๔ ปี เท่ากับหลวงพ่อมิงกวนสยาด่อ ผู้เป็นพระผู้ทรงพระไตรปิฎกรูปแรก หากผู้อ่านสนใจอยากได้ยินเสียงท่องพระไตรปิฎกของหลวงพ่อมิงกวนสยาด่อ สามารถ search หาฟังได้ทางอินเตอร์เน็ต จะมีพระสูตรต่างๆ หลายพระสูตรที่หลวงพ่อสาธยายเอาไว้ และได้รับการบันทึกเสียงเก็บรักษาไว้อย่างดี เสียงดัง ฟังชัดเจน ราวกับว่าเพิ่งอัดมาไม่นานนี้เอง การท่องได้นั้นจะเรียบลื่นกว่าอ่านมากนัก เพราะสิ่งที่ท่องนั้นมาจากสมอง มาจากภายใน มีความต่อเนื่องและไพเราะมาก จากการที่ไม่มีเสียงสะดุดเลย ปัญหาคือ หากใครไม่ได้ศึกษาภาษาบาลีเพียงพอ คงฟังไม่รู้เรื่อง เพราะเสียงท่องนั้นเป็นภาษาบาลีล้วนๆ

เนื่องจากหลวงพ่อมิงกวนสยาด่อ เป็นพระผู้ทรงไตรปิฎก หรือ พระติปิฎกธร รูปแรก ท่านจึงมีบทบาทสำคัญในการทำฉัฏฐสังคายนาที่ประเทศพม่า (ชื่อในครั้งนั้น เมื่อปีพ.ศ. ๒๔๙๙) โดยมีพระสงฆ์ระดับอาจารย์ของพม่าและพระสงฆ์ผู้ทรงความรู้ จากประเทศที่เป็นเถรวาทเช่นเดียวกัน คือ ประเทศไทยและประเทศศรีลังกา ได้มา เข้าร่วมทำสังคายนาด้วย

ในการทำสังคายนานั้นจะมีการสอบทานข้อความในพระไตรปิฎกว่า ข้อความนี้ อยู่ที่ใด ด้วยการปุจฉา-วิสัชนา โดยพระสงฆ์ระดับสยาด่อ เช่น มหาสีสยาดอ และผู้ ที่บอกว่า ข้อที่สงสัยนั้น คืออะไร อยู่ในพระไตรปิฎกเล่มใด คือหลวงพ่อมิงกวนสยาด่อ

ซึ่งท่านสามารถทำหน้าที่วิสัชนาได้เป็นอย่างดี ปรากฏเป็นที่ตื่นตะลึงและเป็นที่ ชื่นชมโสมนัสในความสามารถอันเป็นอัศจรรย์นั้น สมศักดิ์ศรีของความเป็นพระผู้ทรง พระไตรปิฎก

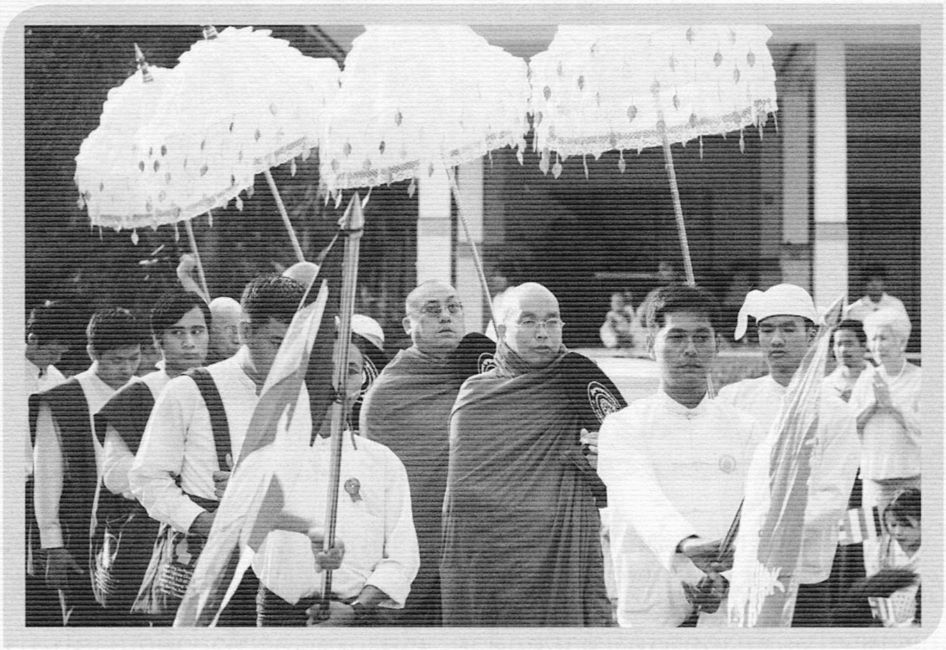
เหตุการณ์หนึ่งที่อยากจะเล่าสู่กันฟังในเรื่องพระผู้ทรงพระไตรปิฎก ที่เดินทางมา เยือนไทยพร้อมกันถึง ๘ รูป เมื่อวันเสาร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ณ วัดจากแดง โดยวัดจากแดงได้นิมนต์พระผู้ทรงพระไตรปิฎกทั้งหมดที่ยังมีชีวิตอยู่ จากประเทศ เมียนม่าร์ มาให้ญาติโยมคนไทย และคนเมียนม่าร์ได้ชื่นชมความมหัศจรรย์นี้ ซึ่งไม่มี ในศาสนาใดๆ ในโลกนี้ และทางวัดฯ ได้นิมนต์มาทั้งหมดเช่นนี้ ย่อมเป็นเรื่องที่เกิดขึ้น ได้ยากมาก เพราะพระผู้ทรงพระไตรปิฎกทุกท่าน ต่างก็มีภารกิจมากมายในประเทศ ของท่าน ผู้เขียนได้ทราบข่าวนี้ มีหรือจะพลาดไม่ไปดูไปฟังให้เห็นกับตา ให้ได้ยิน กับหูว่าพระผู้ทรงพระไตรปิฎกแต่ละรูปหน้าตาเป็นอย่างไร ท่านจะพูดอะไรบ้าง ท้องฟ้าวันนั้นสดใสเหมือนเป็นใจให้เหตุการณ์นี้ผ่านไปด้วยดี

เมื่อไปถึงภายในวัด ขณะนั้นเป็นเวลาเกือบสี่โมงเย็นแล้ว จริงๆ แล้วพิธีต้อนรับ เริ่มจัดมาตั้งแต่ช่วงเช้า มีการบรรยายหัวข้อที่เกี่ยวกับเรื่องพระไตรปิฎกให้ญาติโยมฟัง เป็นการปูพื้นก่อนพบตัวจริง เสียงจริง ผู้เขียนไม่สะดวกที่จะมาช่วงเช้า เลยจำใจต้อง พลาดไป ภาพที่เห็นเมื่อเดินเข้าเขตวัด คือหมู่ชนชาวพม่าแต่งกายประจำชาติอย่าง เรียบร้อย หญิงนุ่งซิ่นยาวกรอมเท้า ใส่เสื้อแขนกระบอก ตกแต่งผมด้วยดอกไม้เหมือน อย่างที่เราเคยเห็นภาพ ออง ซาน ซูจี แต่งกายแบบนี้ประดับผมแบบนี้ อยู่ตลอดเวลา อย่างไรอย่างนั้น ฝ่ายผู้ชายโพกหัว ใส่เสื้อแขนยาว นุ่งโสร่ง ยืนเข้าแถวรอรับพระผู้ ทรงพระไตรปิฎก ซึ่งเดินขึ้นไปบนกุฎิ รวมเวลาผ่านไปสักพักพระผู้ทรงพระไตรปิฎก

๗ รูป (ตามกำหนดการว่าจะมาทั้งหมด ๘ รูป ขาดไป ๑ รูป บังเอิญท่านติดกิจนิมนต์ที่รับไว้ก่อนหน้านี้ทำให้มาไม่ได้) พุทธศาสนิกชนชาวเมียนม่าร์ทุกคนถอดรองเท้า ทำให้พวกเราชาวไทยต้องถอดรองเท้าออกด้วย เรื่องถอดรองเท้าสำคัญมากในประเทศเมียนม่าร์ พวกเขาจะไม่อยู่สูงกว่าพระ การใส่รองเท้า ทำให้เราสูงกว่าพระ นอกจากนี้ยังมีธรรมเนียมห้ามสวมรองเท้าเดินในพุทธสถานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวัด หรือพระเจดีย์ทั้งหลาย

พระผู้ทรงพระไตรปิฎกทุกรูปจะมีผู้ถือร่มสีขาว (รัฐบาลจะจัดเจ้าหน้าที่มาทำหน้าที่นี้) สูงสามชั้น ติดตามมาด้วยทุกรูป เพราะเป็นสัญลักษณ์ว่า ท่านผู้นั้นคือพระผู้ทรงพระไตรปิฎก และเมื่อท่านนั่งลง ณ ที่ใด ร่มนี้จะวางไว้ข้างๆ ด้วย ระหว่างที่ท่านดำเนินไปที่ศาลาการเปรียญหลังใหม่ของวัดชื่อ **ศาลาสุธัมมา** อุบาสก อุบาสิกาชาวเมียนม่าร์และคนไทยที่อยู่ในที่นั้น ต่างพนมมือกันอย่างพร้อมเพรียง และพูดอะไรบางอย่างที่ฟังออกภาษาบาลีหรือภาษาพม่าก็สุดจะเดา เสียงสวดดังกระหึ่มไปทั่วทั้งวัด เป็นบรรยากาศที่ก่อให้เกิดศรัทธาน่าเลื่อมใสอย่างยิ่ง เมื่อถึงศาลา มีพระสงฆ์รอรับแล้วอัญเชิญให้พระผู้ทรงพระไตรปิฎกทั้ง ๗ รูป นั่งประจำที่ที่ทางวัดจัดไว้ พระอาจารย์มหาไพโรจน์ ญาณกุสโล ธรรมาจริยะ วินัยปิฎกธร ปาฬิปารคู เป็นผู้กล่าวต้อนรับและแนะนำวัดจากแดงด้วยภาษาพม่า พระอาจารย์มหาประนอม ธมฺมาลงฺกาโร ธรรมาจริยะ รองเจ้าอาวาส กล่าวแนะนำพระผู้ทรงพระไตรปิฎกแต่ละรูป ทำให้ทราบประวัติความเป็นมาของการทรงจำพระไตรปิฎก ยาวนานกว่า ๖๖ ปีแล้ว มีพระผู้ทรงพระไตรปิฎกทั้งหมด ๑๓ รูป มรณภาพไปแล้ว ๕ เหลือ ๘ รูป การสอบทรงจำ

พระไตรปิฎก จัดในเดือนธันวาคมของทุกปี โดยจะมีพระมาสมัครสอบกี่รูปก็ได้ สอบวันละ ๘ ชั่วโมง ให้พักได้ คือแต่ละชั่วโมงให้พัก ๑๕ นาที เปิดให้สาธารณชนเข้าฟังการสอบได้ โดยจะมาเชียร์ หรือมาดู มาสังเกตการณ์ได้ตามอัธยาศัย

เนื่องจากพระไตรปิฎกมีความยาวมาก คือ ประมาณ ๑๖,๐๐๐ หน้า ทำให้ไม่สามารถสอบได้เสร็จภายในปีเดียว พระผู้ทรงพระไตรปิฎกที่สามารถสอบได้เร็วที่สุด คือ หลวงพ่อมิงกวนสยาด่อ ชื่อเสียงกิตติคุณของท่านถูกบันทึกไว้ใน Guinness Book of Records ว่า เป็นผู้ที่มีความทรงจำอันเป็นเลิศที่สุดในโลก สอบผ่านได้ตำแหน่งติปิฎกธร (ติ-ปิ-ตะ-กะ-ธะ-ระ) ท่านเป็นผู้ที่ใช้เวลาน้อยที่สุดในการสอบ ๔ ปี นอกจากนั้น ก็จะมี ๖ ปีไปจน ๒๖ ปีกว่าจะสอบผ่านได้

มีการถามปัญหา คำถามหนึ่งน่าสนใจมาก คือ ทำไมท่านจึงต้องการเป็นพระผู้ทรงพระไตรปิฎก รูปหนึ่งตอบว่า พระไตรปิฎกคือที่รวบรวมคำสอนของพระพุทธเจ้า พระในฐานะพุทธสาวกควร (ต้องช่วยกัน) ทรงจำคำสอนอยู่แล้ว สองท่านต้องการทดสอบ**ปุพเพกตปุญญตา** (บุญที่เคยทำไว้ในกาลก่อน) ของท่านว่า มีมากพอที่จะให้ท่านทำได้สำเร็จหรือไม่

คำตอบนี้ฟังแล้วชอบมาก เพราะรู้สึกเสมอว่า คนเราไม่ได้เกิดมาเพียงชาติเดียว เราต้องสั่งสมบางสิ่งบางอย่างติดตัวมา ถ้าไม่เคยมีความเพียรเช่นนี้มาก่อน ย่อมทำสิ่งยากยิ่งอย่างนี้ไม่ได้อย่างแน่นอน การทรงจำหนังสือ ๑๖,๐๐๐ หน้า ไม่ใช่เรื่องที่มนุษย์ธรรมดาสามัญจะทำได้เลย ต้องมีความทรงจำที่ดีเยี่ยม มีความเพียรสูงสุด และมีปุพเพกตปุญญตานี่แหละจึงจะทำได้สำเร็จ

ท่านเล่าว่า มีพระบางรูปท่องได้ถึงปิฎกที่สามแล้ว แต่ไม่สามารถท่องให้จบหมด ได้สูญเสียความสามารถในการทรงจำไปด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็หมดโอกาสที่จะเป็นพระผู้ทรงพระไตรปิฎกไปเลย ข้อที่สาม ท่านบอกว่าในเมื่อทรงจำพระไตรปิฎกได้แล้ว ย่อมนำมาใช้ประโยชน์ได้ง่าย ได้สะดวกมากทีเดียว ไม่ว่าจะเป็นการเทศน์หรือการสอน พระผู้ทรงพระไตรปิฎกมีกิจต้องเทศน์ต้องสอนอยู่เสมอ แทบจะเรียกได้ว่า เป็นงานหลักที่ท่านทำทุกวัน

อีกคำถามที่น่าสนใจ คือ การท่องพระไตรปิฎกสัมพันธ์กับการปฏิบัติอย่างไร พระผู้ทรงพระไตรปิฎกรูปหนึ่งตอบว่า การทรงจำพระวินัยได้หมด ทำให้สามารถดำรงรักษาศีลได้อย่างไม่ผิดเพี้ยน การทรงจำพระสูตร ช่วยให้การปฏิบัติทางจิตภาวนาได้ดี และการทรงจำพระอภิธรรมปิฎก ช่วยให้เจริญวิปัสสนาได้ดี (เพราะรู้องค์ธรรมทั้งหมดอย่างละเอียด จนสามารถนำมาพิจารณาในการปฏิบัติ)

อีกคำถามหนึ่ง คือ ท่านคิดว่าจะสร้างพระผู้ทรงพระไตรปิฎกให้เกิดขึ้นได้อีกอย่างไร พระผู้ทรงพระไตรปิฎกรูปหนึ่งตอบว่า ท่านเองมีเทคนิคในการทรงจำของท่าน ซึ่งแต่ละรูปก็จะมีเทคนิคต่างๆ กัน เช่น การผูกแต่ละส่วนเป็นคำกลอน เพื่อจะได้ท่องง่ายขึ้น เป็นต้น และท่านก็ได้ถ่ายทอดเทคนิคการทรงจำพระไตรปิฎกให้กับลูกศิษย์ ๓๒๐ รูป มีประมาณยี่สิบรูปท่องได้ รูปหนึ่ง กำลังจะท่องจบสามปิฎก มีคำถามอื่นอีกที่จำได้ไม่ดีนัก เลยไม่กล้าเล่า กลัวจะเล่าผิด เอาเป็นว่า ท่านตอบคำถามได้ตามสมควร ตอนท้ายพิธีมีการสวดพระวินัยให้ญาติโยมฟังและแผ่เมตตา ตอนที่ท่านสวดพระวินัยนั้น ไพเราะมาก ผู้เขียนอธิษฐานในใจว่า จากการที่ข้าพเจ้าได้มีส่วนร่วมในวาระอันศักดิ์สิทธิ์นี้ ขอความมีสิริมงคลจงเกิดแก่ข้าพเจ้า ท่องซ้ำไปซ้ำมาอยู่หลังสวดจบเป็นอันเสร็จพิธี จากนั้นเจ้าอาวาสวัดจากแดง พระครูธรรมธรสุมนต์ นนฺทิโก ได้อนุญาตให้ญาติโยมบูชาสักการะและทำบุญกับพระผู้ทรงพระไตรปิฎกทั้ง ๗ รูป ตามอัธยาศัย

ผู้เขียนเห็นว่า ปล่อยให้ชาวเมียนม่าร์ทั้งหลายได้ฟังเทศน์ฟังธรรมภาษาของเขา ให้ชื่นใจว่า แม้มาอยู่ต่างแดน ก็มีโอกาสได้พบพระผู้ทรงพระไตรปิฎก ส่วนผู้เขียนเองนั้นรู้สึกอิ่มใจ ชื่นใจ อย่างยากจะอธิบาย นึกว่านี่เป็นบุญของเราด้วยที่ได้มาอยู่ในสถานที่นั้น ได้มาเป็นประจักษ์พยานในสิ่งมหัศจรรย์ของโลก ที่บังเกิดมีขึ้นในพระพุทธศาสนาเท่านั้น ซึ่งยังไม่มีศาสนิกในศาสนาใดทำได้ ที่จะท่องพระไตรปิฎกทั้ง ๓ ปิฎกได้สำเร็จ โดยไม่มีผิดเลยสักตัวเดียว นับเป็นบุญตา บุญใจ บุญหู บุญชีวิต และน่าจะเป็นปุพเพกตปุญญตาของเรา ที่ทำให้ได้มีโอกาสมาพบเจอประสบการณ์น่าประทับใจอย่างที่สุด อันจะดำรงคงอยู่ตลอดไปในความทรงจำ

สิ่งหนึ่งที่ได้จากการนี้ คือ มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของมนุษย์มากขึ้นว่า หากประสงค์จะทำสิ่งใด ก็สามารถทำได้ หากตั้งใจจริง ไม่สำเร็จในชาตินี้ ก็จะสำเร็จได้ในอนาคตกาลข้างหน้า หากประสงค์พระนิพพาน ย่อมจะได้พระนิพพาน ก็น่าจะเป็นเรื่องที่ทำได้ แม้จะยากเท่าใดก็ไม่ไกลเกินกว่าศักยภาพของมนุษย์ผู้ตั้งใจจริง

หมายเหตุ พระผู้ทรงพระไตรปิฎกมีใครบ้าง มีประวัติความเป็นมาอย่างไรอ่านได้จากหนังสือเล่มน้อย ชื่อ ติปิฏกธร แปลโดย พระมหาไพโรจน์ ญาณกุสโล ภายในหนังสือจะมีรูปเรื่องราวของพระผู้ทรงพระไตรปิฎกแต่ละรูป พร้อมทั้งความเป็นมาและวิธีการสอบ

รัตนฆระ

ส่องรหัสเรือนแก้ว

ธีรปัญโญ

พิธีสมโภชและประดับพระอุณาโลมแด่พระประธาน ณ สุธัมมศาลา วัดจากแดงในวันวิสาขบูชาที่ผ่านมาก็ได้สำเร็จเสร็จสิ้นไปด้วยดี มีพระภิกษุและญาติโยมทั้งชาวไทย ชาวพม่าได้มาร่วมงานมากมาย ทุกๆ คนเมื่อได้ทอดทัสสนาองค์**พระศรีสมันตพุทธชินราช** พร้อมทั้งเรือน**รัตนฆระ**อันเปล่งปลั่งด้วยทองคำแล้วก็คงอดชื่นชมความงามไม่ได้ แต่จะมีสักกี่คนที่จะเข้าใจความหมายแห่งรหัสธรรม ที่ผู้สร้างได้บรรจงฝากเอาไว้ในศิลปะชิ้นนี้ บทความนี้เป็นความพยายามของผู้เขียนที่จะเรียบเรียงและปะติดปะต่อคติธรรมต่างๆ ที่มีอยู่ในรายละเอียดอันรายล้อมอยู่ในเรือนแก้ว หวังว่าจะได้จุดประกายความสนใจในการศึกษาต่อๆ ไป และช่วยเพิ่มศรัทธาที่ได้จากการทัสสนาองค์พระพุทธศรีสมันตพุทธชินราชและเรือนแก้วให้เป็นทัสสนานุตตริยะ อันประกอบไปด้วยปัญญาญาณสัมปยุต เพื่อส่งเสริมปัญญินทรีย์บารมี ให้เข้าถึงธรรมะชั้นสูงต่อไป

ความเป็นมาของพระพุทธชินราช

พระพุทธชินราช ได้รับการยกย่องให้เป็นพระพุทธรูปที่งามที่สุดในเมืองไทย สร้างขึ้นในราว พ.ศ. ๑๙๐๐ ในสมัย**พญาลิไทย** รัชกาลที่ ๕ แห่งราชวงศ์พระร่วงกรุงสุโขทัย เป็นสมัยที่พุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองถึงขีดสุด ได้มีการปฏิรูปพระศาสนาขนานใหญ่ทั้งทางด้านปริยัติและปฏิบัติ ส่งพระภิกษุไปศึกษาข้อวัตรปฏิบัติอันน่าเลื่อมใสจากประเทศศรีลังกา ทรงอาราธนาพระสามิสังฆราชจากลังกาเข้ามาเป็นสังฆราชในกรุงสุโขทัย ทั้งพญาลิไทยเองก็ได้ทรงเป็นเอกอัครศาสนูปถัมภก แบ่งหน้าที่พระสงฆ์ออกเป็น ๒ ฝ่าย คือฝ่าย “คามวาสี” และฝ่าย “อรัญญวาสี” โดยให้ฝ่ายคามวาสีเน้นหนักการสั่งสอนราษฎรในเมืองและเน้นการศึกษาพระไตรปิฎก ส่วนฝ่ายอรัญญวาสี

เน้นด้านการวิปัสสนาและประจำอยู่ตามป่าหรือชนบท ทรงปราดเปรื่องในพระพุทธศาสนา มีความรู้แตกฉานในพระไตรปิฎก นอกจากทรงนิพนธ์**ไตรภูมิพระร่วง**เรื่องราวประเพณีเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา โลกมนุษย์ สวรรค์ และนรก ที่นับเป็นงานพระราชนิพนธ์ที่เก่าแก่ที่สุดเรื่องหนึ่งในประวัติศาสตร์ไทยแล้ว พระองค์ยังได้ทรงเป็นกษัตริย์องค์แรกที่ได้ออกผนวชเอง อันนับเป็นการริเริ่มพระราชประเพณีการออกผนวชของพระมหากษัตริย์ไทย ทำให้พสกนิกรทั้งหลายก็ได้คล้อยตาม หันมาเลื่อมใสตามแบบอย่างพระองค์ เป็นผลให้มีวัฒนธรรมการบวชเรียนของชายไทยในเวลาต่อมาด้วย ทั้งหมดนี้ทำให้**พุทธศาสนาเถรวาทแบบลังกาวงศ์**ได้ตั้งมั่นประดิษฐานในเมืองไทยตราบจนถึงทุกวันนี้ ราษฎรจึงพร้อมใจกันถวายพระนามพระองค์ท่านว่า "**พระมหาธรรมราชา**"

ถัดมาประมาณ ๑๐๐ ปี **สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ** ได้ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ขึ้นครองเมืองพิษณุโลก ทรงเลื่อมใสพุทธศาสนาเช่นเดียวกันกับพระมหาธรรมราชา ทรงดำเนินรอยตามด้วยการผนวช ศึกษาพระพุทธศาสนา และทรงสรรค์สร้างศิลปะต่างๆ อันประกอบลายไทยอันอ่อนช้อยให้วัดวาอารามตลอดรัชสมัย มีเอกสารที่กล่าวว่า ซุ้มเรือนแก้วสร้างในสมัยของพระองค์ ตลอดประวัติศาสตร์ไทยที่ผ่านมากษัตริย์ในทุกๆ สมัยของไทยให้ความเคารพและศรัทธาต่อองค์พระพุทธชินราชมาอย่างต่อเนื่อง ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดให้หล่อพระพุทธชินราชจำลองขึ้นเพื่อประดิษฐาน ณ พระอุโบสถ วัดเบญจมบพิตร พระนครกรุงเทพฯ ในปี ๒๕๕๘ นี้ ทางวัดจากแดงก็ได้มีการจำลองพระพุทธชินราชมาประดิษฐานไว้ ณ สุธัมมศาลา ให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธบริษัทในเขตพระประแดงนี้ โดยได้ขนานนามว่า **พระศรีสมันตพุทธชินราช** เพื่อให้เหมาะกับการเป็นศูนย์การเรียนการสอนบาลีไวยกรณ์ใหญ่และพระอภิธรรม

เหตุที่มาของพระพุทธรูปปางเรือนแก้ว

ตามพระพุทธประวัติกล่าวไว้ว่า หลังจากที่พระพุทธองค์ได้ทรงตรัสรู้พระอนุตตระสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว ได้ใช้เวลา ๗ สัปดาห์รอบๆ ควงต้นโพธิ์พฤกษ์ ในสัปดาห์ที่ ๔ ขณะที่ทรงประทับเสวยวิมุตติสุขทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของต้นโพธิ์ ได้ทรงพิจารณาพระอภิธรรมตลอด ๗ วัน เทพยดาได้เนรมิตซุ้มเรือนแก้วมาครอบเสริมความเลื่อมใสให้กับพระพุทธองค์ ด้วยความศรัทธาและความชื่นชมโสมนัสปิติยินดียิ่ง เรียกกันสืบต่อมาว่า "รัตนฆรเจดีย์"

รัตนฆระ สื่อความหมายอะไร?

ซุ้มเรือนแก้วองค์พระพุทธชินราช เป็นงานศิลปะสมัยอยุธยา ซึ่งผสมผสานฝีมือช่างชั้นครูทางเหนือที่เรียกว่า งานจำหลักไม้ปิดทอง ตัวเรือนทำจากไม้สัก อาจจะมีข้อถกเถียงกันว่า ตัวที่ถูกจำหลักขึ้นทำเป็นเรือนซุ้มนั้นเป็นตัวอะไรกันแน่ หากสังเกตให้ดีจะเห็นว่า ยอดบนเป็นปลายหางตัว **“มกร”** ประกบกันคล้ายหางหงส์ ก่อนจะทอดยาวเป็นลายอ่อนช้อยครบองค์ประกอบของเครื่องสูง ในส่วนที่ตวัดขึ้นเป็นพวงอุบะทั้งสองฟากพระอังสานั้น ทำเป็นรูปสัตว์ที่เราเรียกว่า **มกร** (มะ-กะ-ระ) หรือ **เหรา** (เห-รา) ไม่ว่าจะเป็นการขยับลำตัวในลักษณะงวงไอยรา การจำหลักครีบตั้งขึ้นมาเป็นใบระกา ก่อนจะกระดกหัวแสดงให้เห็นฟันที่อ้าเผยอออกคายพวงอุบะโค้งขึ้นด้านบน ส่วนด้านล่างคายสัตว์หิมพานต์ประเภทหนึ่งที่ทางช่างเรียกว่า ตัว**เบญจลักษณ์** (สัตว์มีลักษณะผสม ๕ อย่าง) มีลำตัวด้านหลังยาวคล้าย**นาค** ลำตัวด้านหน้า มีส่วนหัวและขนแผงคอคล้าย**ราชสีห์** มีงวงคล้าย**ช้าง** มีเคราคล้าย**แพะ** มีส่วนท่อนขาและเท้าคล้าย**นกอินทรีย์**

มกรเป็นสัตว์ผสมในจินตนาการระหว่างจระเข้และปลา ตามความเชื่อของพม่า ล้านนา สยาม และเขมร เรียกอีกอย่างว่า **ตัวสำรอก** เนื่องจากในงานศิลปะ มกรมักจะคายหรือสำรอกเอาวัตถุใดๆ ออกมาทุกครั้ง เช่น มกรคายนาค (พญานาค) ที่เห็นได้ทั่วไปตามสองข้างของบันไดโบสถ์ บ้างก็ว่ามกรเป็นชื่อเรียกที่นิยมกันทางพม่า ส่วนพญานาคเป็นสัตว์ที่ชาวล้านนาให้ความเคารพ นัยทางการเมืองที่แฝงไว้อาจจะเป็นการประกาศความเป็นอิสระทางการเมืองของล้านนา จากพม่า ในช่วงที่สร้างเรือนแก้วนั้น หรืออีกนัยหนึ่งทางคติธรรม “มกร” เป็นตัวแทนของอวิชชา ที่คาย “นาค” ออกมาเพื่อจะก้าวสู่วิชชา แต่ผู้เขียนเห็นว่าน่าจะเป็นการสื่อถึง **เนกขัมมะ**บารมีมากกว่าดังจะได้อธิบายต่อไป

ตัว**มกร** เป็นสัญญะของอะไร?

ตัว**มกร** (**ม** มาจาก **มุขํ** ส่วน **กร** มาจาก **กิร** ธาตุในการเรี่ยราย ซัดส่าย) วิเคราะห์ว่า **มุขํ กิรตีติ มกโร** แปลว่า ตัวที่ส่ายหน้า (เล่นหูเล่นตา) ส่วน **เหรา** (เห-รา) น่าจะเพี้ยนมาจากภาษาบาลี **เหฬา** หรือ**เหลา** แปลว่า**ลีลา**ท่าทางน่าเสน่หาของหญิง (มาจาก **หิล** ธาตุในความหมายว่าทำการเยื้องกราย) วิเคราะห์ว่า **หิลนฺติ เอตฺถาติ เหลา** ทำการเยื้องกรายมีอยู่ในที่ใด ที่นั้นเรียกว่า เหลา (ที่ทำการเยื้องกราย)

ใครที่เคยอ่านนวโกวาทมาแล้วก็จะรู้ได้ว่า ภัยของพรหมจรรย์ มี ๔ ประการคือ

อูมิภัย ภัยคลื่น อดทนคำสั่งสอนไม่ได้
กุมภีลภัย ภัยจากจระเข้ คือเห็นแก่ปากท้อง
อาวฏภัย ภัยน้ำวน คือห่วงพะวงในกามคุณ และ
สุสุกาภัย ภัยจากปลาร้าย ก็คือความปรารถนาทางเพศ รักผู้หญิง

ซึ่งจะเห็นลักษณะของภัย ๔ อย่างนี้รอบๆ ตัวมกร หรือตัวเห-รานี้ บนเรือนแก้ว ดังนั้นคติตรงนี้จึงน่าจะสื่อถึงเครื่องผูก คือการครองเรือนที่ผู้ประพฤติพรหมจรรย์ต้องคายหรือสำรอกออกมาด้วยเนกขัมมะนั่นเอง ดังคำปรารภของพระโพธิสัตว์ที่ได้บำเพ็ญบารมีมาหลายอสงไขยเอนกกัลป์ชาติ และได้เห็นโทษของฆราวาสวิสัยมาโดยตลอดว่า

“สัมพาโธ ฆะราวาโส ระโชปะโถ	“ฆราวาสคับแคบ เป็นทางมาแห่งธุลี
อัพโภกาโส ปัพพัชชา	การบรรพชาเป็นโอกาสว่าง
นะ ยิทัง สุกะรัง อะคารัง อัชฌาวะสะตา	ไม่ง่ายเลยที่จะประพฤติตนอยู่ครองเรือน
เอกันตะปะริปุณณัง เอกันตะปะริสุทธัง	ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์โดยส่วนเดียว
สังขะลิขิตัง พ์รัห์มะจะริยัง จะริตุง	ดุจสังข์ที่ขัดให้ขาวได้
ยันนูนาหัง เกสะมัสสุง โอหาเรต์วา	อย่ากระนั้นเลย เราพึงปลงหนวดผม
กาสายานิ วัตถานิ อัจฉาเทต์วา	นุ่งห่มผ้ากาสายะ ออกจากเรือน
อะคารัส์มา อะนะคาริยัง ปัพพะเชยยังฯ”	บวชเป็นอนาคาริยะเถิด”

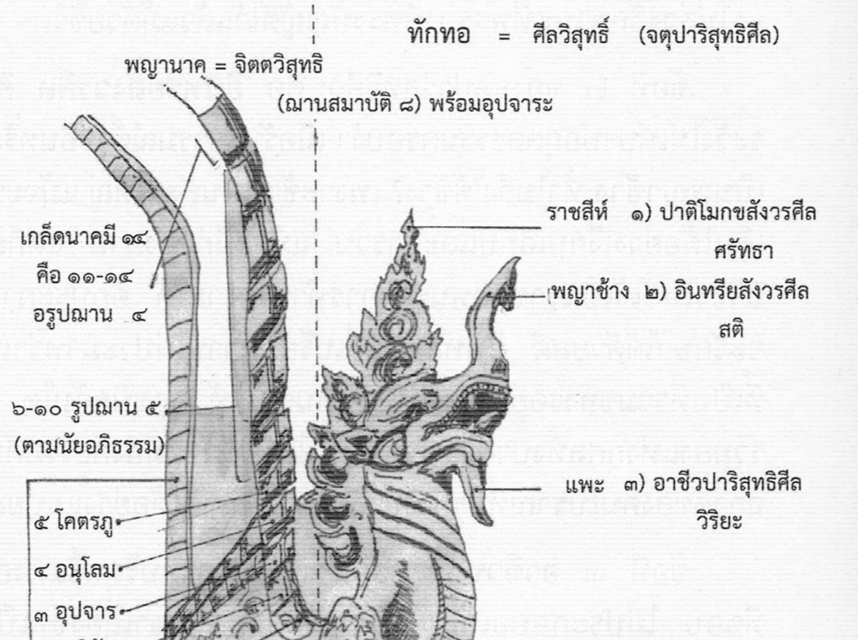
คำว่า **ฆระ** มาจากภาษาบาลี **ฆร** ธาตุ เสจเน ในความหลั่งไหล มีวิเคราะห์ว่า **ฆรติ กิเลสวสฺสํ เอตฺถาติ ฆรํ** เป็นที่หลั่งไหลแห่งฝนคือกิเลส (คือเป็นสถานที่ที่มนุษย์เสพสังวาสกัน) ในความหมายที่ใช้กันทั่วไปก็คือ **รช-ฆระ** (เรือนธุลี) ซึ่งคับแคบเป็นทางมาของธุลี คือกิเลส ในที่นี้ท่านนำมาเข้าคู่กับ **รตน** ซึ่งแปลว่า แก้ว กลายเป็น **รตน-ฆระ** (เรือนธรรมที่เป็นแก้วบริสุทธิ์) เพื่อแสดงคติธรรมว่า ตราบใดที่ยังติดอยู่กับเครื่องผูกคือเรือนซึ่งเป็นทางมาแห่งธุลี ย่อมยากที่จะชำระขันธสันดานให้บริสุทธิ์ได้คือการก้าวออกจากเรือนธุลีมาเข้าเรือนธรรมแทน คติตรงนี้จึงน่าจะหมายถึง**เนกขัมมะ**ซึ่งเป็นองค์ธรรมสำคัญต่อการเจริญศีลวิสุทธิและจิตตวิสุทธิ เพื่อเป็นฐานของทิฏฐิวิสุทธิและวิสุทธิขั้นอื่นที่สูงขึ้นไป จนครบองค์ประกอบของ “เรือนรัตนะ” อันบริสุทธิ์หมดจดได้ในที่สุด

เนกขัมมะ = บรรพชา ปฐมฌาน พระนิพพาน วิปัสสนา และกุศลธรรมทั้งหมด

ตัวทักทอ (ทัก-กะ-ทอ) คืออะไร?

ตัวทักทอนี้ไม่มีใครเข้าใจความหมาย นอกจากจัดเป็นสัตว์หิมพานต์ในจินตนาการที่หาดูไม่ได้ง่ายนัก คล้ายกับตัวคชสีห์อันเป็นสัตว์ผสมระหว่างช้างกับราชสีห์ แต่มีขนาดเล็กกว่า และตัวทักทอจะมีขนบนหัวกระดกตั้งขึ้น รวมทั้งมีเครา และมีขาคล้ายนก ความหมายของชื่อนั้นหาที่มาในภาษาบาลีก็ไม่พบ คำสันนิษฐานของผู้เขียน น่าจะมาจากภาษาไทยเอง เพราะไม่ปรากฏชื่อในประเทศอื่น น่าจะแฝงปริศนาไว้ดังนี้

ลองคิดดูซิว่าอะไรเอ่ย? ต้อง**ทัก** กะ ต้อง**ทอ** (จึงจะได้มา) ให้เวลาคิด ๓ วินาที เฉลยก็ **ผ้า** นั่นเอง และผ้าเปรียบเหมือนอะไร? ก็เปรียบเหมือนศีลนั่นเอง ทำไมจึงเปรียบผ้าเหมือนศีล? คนโบราณเวลาท่านจะอุปมามักจะหาคำอุปมาที่ได้ภาพพจน์เป็นรูปธรรมชัดเจน เคยได้ยินไหมมีสำนวนว่ารักษาศีลไม่ให้ด่าง ไม่ให้พร้อย ไม่ให้ขาด ไม่ให้ทะลุ เพราะฉะนั้นศีลจึงเหมือนผ้า มีศีลเหมือนมีผ้าเช่นพุทธภาษิตว่า **สีลํ อาภรณํ เสฏฺฐํ** ศีลเป็นอาภรณ์อันประเสริฐ และเปรียบคนที่ไม่มีศีล เหมือนคนเปลือย คนที่ไม่นุ่งผ้า น่าอับอาย

แล้วทำไมต้องอุปมาตัวทักทอนี้ให้มีลักษณะของสัตว์ ๔ จำพวกรวมกันด้วยเล่า?

สีลํ ปติฏฺฐปนลกฺขณํ ศีลมีการเป็นที่ตั้งแห่งกุศลธรรมทั้งปวง เป็นลักษณะ

จะเข้าใจชัดขึ้นเมื่อรู้จักศีล ๔ เคยได้ยินกันบ้างไหม ศีล ๔? ศีล ๔ ที่มีมากกว่าศีลห้า หรือไม่ต้องแค่ศีลห้า แม้ศีลแปด ศีลสิบ ศีลสองร้อยยี่สิบเจ็ด ก็ยังน้อยกว่าศีล ๔ ทำไมพูดอย่างนั้น? ก็เพราะ ศีล ๔ นี้ก็คือ **จตุปาริสุทธิศีล** แต่ศีลที่สมาทานกันเป็นข้อๆ ตั้งแต่ศีลห้าของคฤหัสถ์ตามลำดับขึ้นมาเป็นศีลแปดพรหมจรรย์ ศีลสิบบรรพชิต และศีล ๒๒๗ ข้อของพระนั้นก็รวมลงอยู่ในแค่**ปาฏิโมกขสังวรศีล** ซึ่งเป็นศีลข้อแรกของจตุปาริสุทธิศีลเท่านั้น ศีลคือความสำรวมในพระปาฏิโมกข์ เว้นจากข้อห้าม ทำตามข้ออนุญาต ประพฤติเคร่งครัดในสิกขาบททั้งหลาย เหมือนอาณาปาติโมกข์ที่ผู้มี***ศรัทธา***ต่อพระผู้มีพระภาคเจ้าจะล่วงละเมิดมิได้เลย จึงใช้สัญลักษณ์ **ราชสีห์**เป็นตัวแทนศีลอันเป็นเหมือนประมุขและเป็นพุทธอาณานี้ ดั่งที่พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้ว่า พระภิกษุจะไม่ล่วงสิกขาบทที่พระองค์ทรงบัญญัติไว้แล้วแม้ด้วยชีวิต

ข้อที่ ๒ ของจตุปาริสุทธิศีล คือ **อินทรียสังวรศีล** ศีลคือความสำรวมอินทรีย์ระวังไม่ให้บาปอกุศลธรรมครอบงำ เมื่อรับรู้อารมณ์ด้วยอินทรีย์ทั้งหก ข้อนี้ใช้สัญลักษณ์เป็น**พญาช้าง** ทำไมถึงใช้ช้าง? เพราะช้างเป็นสัตว์ใหญ่ แม้จะน้ำหนักมาก แต่ก็สามารถเดินได้อย่างเงียบเฉียบและสำรวม แม้จะมีกำลังมาก แต่ก็สามารถนำมาฝึกเป็นช้างอาชาไนยใช้เป็นราชพาหนะในการทำสงครามได้ อีกประการหนึ่งอินทรียสังวรศีลนั้นจะรักษาได้ด้วย***สติ*** มีพุทธพจน์ที่เปรียบความไม่ประมาทว่าเปรียบเหมือนรอยเท้าช้างที่เป็นที่รวมของรอยเท้าสัตว์บกที่เดินด้วยเท้าทุกชนิดฉันใด ความไม่ประมาทก็เป็นที่รวมลงแห่งกุศลทั้งปวงฉันนั้น ความไม่ประมาทมีองค์ธรรมคือสตินั่นเอง จึงเป็นความฉลาดของคนโบราณที่นำช้างมาเป็นตัวแทนสติได้อย่างแยบยล

ข้อที่ ๓ **อาชีวปาริสุทธิศีล** ศีลคือความบริสุทธิ์แห่งอาชีวะ เลี้ยงชีวิตโดยทางที่ชอบ ไม่ประกอบอเนสนา มีการหลอกลวงเขาเลี้ยงชีพเป็นต้น อันนี้จะบริสุทธิ์ได้ด้วย***วิริยะ*** และใช้ความบริสุทธิ์ ขาวสะอาดไม่มีมลทินของขน**แพะ**เป็นตัวเทียบ ให้เราตระหนักถึงการมีอาชีพที่ปราศจากโทษดุจเดียวกัน

ข้อที่ ๔ **ปัจจัยสันนิสิตศีล** ศีลที่เกี่ยวกับปัจจัยสี่ ได้แก่ ปัจจัยปัจจเวกขณ์ คือพิจารณาใช้สอยปัจจัยสี่ ให้เป็นไปตามความหมายและประโยชน์ของสิ่งนั้น ไม่บริโภคด้วยตัณหา อันนี้จะบริสุทธิ์ได้ด้วย***ปัญญา*** และจะมีอุปมาอะไรดีไปกว่า**นกอินทรีย์**เล่า ในบรรดาสัตว์ทั้งหลายในโลกนี้ ไม่มีสัตว์ใดมีสายตาเฉียบคมเท่ากับนกอินทรีย์ มันสามารถมองเห็นวัตถุได้แต่ไกล ท่านจึงเปรียบบุคคลที่จะเจริญปัจจัยสันนิสิตศีลให้บริบูรณ์ต้องมีปัญญา มองการณ์ไกลเหมือนตาของนกอินทรีย์

ทั้งหมดนี้ก็จะเห็นได้ชัดเป็นรูปธรรมเลยว่า เรือนแก้วนั้นจะตั้งอยู่ได้ก็ต้องอาศัยจตุปาริสุทธิศีลนี้เท่านั้นเป็นฐาน ถ้าศีล ๔ ข้อนี้ยังทำไม่ได้ ก็ไม่ต้องไปพูดถึงคุณธรรมวิเศษอะไรอื่น และขาของมันสี่ขาก็คือขาของปัญญาที่ต้องมีเสมอในการพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่เราเข้าไปอาศัย โดยเฉพาะปัจจัยสี่ จึงไม่แปลกใจเลยว่า พระพุทธองค์ถึงกับเคยปรารภไว้ในปุตตมังสสูตรว่าดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ถ้าเราจะบัญญัติปาราชิกข้อที่ห้า เราก็จะบัญญัติการบริโภคอาหารโดยไม่พิจารณานี้แหละ แต่เพราะอาศัยพระมหากรุณาธิคุณที่ว่า ถ้าบัญญัติเช่นนั้นคงไม่เหลือภิกษุอยู่เท่าใดนัก จึงไม่ได้ทรงบัญญัติไว้อย่างนั้น ดังนั้นพวกเราพึงเห็นความสำคัญที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงให้กับปัจจัยสันนิสิตศีลไว้ให้มากๆ อย่าพึงบริโภคโดยความเป็นหนี้กันเลย

ยักษ์สองตนที่เฝ้าอยู่ที่ข้างพระพุทธรูปเป็นใคร?

มาถึงตรงนี้ ก็หวังว่าท่านผู้อ่านคงพอจะเริ่มมองเห็นคติธรรมอันแยบยลที่แฝงไว้ในศิลปะเรือนแก้วนี้บ้าง ถ้าจะปะติดปะต่อสัญลักษณ์ให้เป็นเรื่องเดียวกัน ตัวที่มีลักษณะคล้ายยักษ์อยู่ ๒ ข้าง ซ้ายและขวาขององค์พระ และเยื้องลงมาด้านล่างของตัวทักทอตนทางขวาขององค์พระ (ทิศใต้) น่าจะเป็น**นางกุมภัณฑี** (เทวดากุมภัณฑ์หญิง) ซึ่งเป็นลูกน้องของท้าววิรุฬหก ซึ่งเป็นเทวดาประจำทิศใต้ส่วนตนทางซ้ายขององค์พระ (ทิศเหนือ) คือ **ท้าวกุเวร**เป็นยักษ์เทวดาประจำทิศเหนือ นางกุมภัณฑีมีท่าทางกำลังเดินทูนภาชนะน้ำอยู่บนศีรษะ ส่วนท้าวกุเวรยืนถือคธาหรือกระบอง เป็นอาวุธประจำตัวเฝ้าอยู่อย่างขึงขัง ท่านต้องการจะสื่อถึงอะไร?

ก่อนอื่นเราจะต้องทราบก่อนว่า ธรรมะอะไรเป็นเหตุใกล้ของศีล ให้เวลาคิด ๓ วินาที เฉลย เทวธรรม หรือธรรมะที่คุ้มครองโลก (โลกบาลธรรม) นั่นเอง ก็คือ หิริ และโอตตัปปะ ดังพระคาถาในเทวธัมมชาดกที่ว่า

หิริ โอตตัปปะ

หิริโอตตัปปะสัมปันนา สุกกะธัมมะสะมาหิตา
สันโต สัปปุริสา โลเก เทวะธัมมาติ วุจจะเร
"เรากล่าวสัปบุรุษ ผู้มีหิริ โอตตัปปะ มีธรรมสะอาด
อันสมาทานแล้ว ผู้สงบ ว่าเป็น **เทวธรรม**"

โลกบาลธรรม คือธรรมะที่รักษามนุษย์โลกนี้ไว้ ให้คงความเป็นมนุษย์ผู้มีจิตใจสูง ประเสริฐกว่าสัตว์เดียรัจฉาน

หิริ เป็นความละอายต่อการทำบาป เหมือนหญิงสาวกุลสตรี ที่เคารพในตน รังเกียจบาปเหมือนรังเกียจสิ่งสกปรก ย่อมไม่ทำบาปแม้ในที่ลับฉันนั้น ส่วน**โอตตัปปะ**เป็นความเกรงกลัวต่อผลของบาป เมื่อปรารภเหตุภายนอกมีกลัวการถูกลงโทษเป็นต้น แล้วงดเว้นไม่ทำบาป ท่านจึงแทนหิริด้วยน้ำในภาชนะของ **นางกุมภัณฑี** และแทนโอตตัปปะด้วยคธาวุธในมือของ **ท้าวกุเวร** และเพราะความละอายและเกรงกลัวต่อบาปนี้จึงจะเป็นปทัฏฐาน (เหตุใกล้) ให้กับการรักษาศีลให้บริสุทธิ์ต่อไป

สีลํ หิริโอตฺตปฺปปทฏฺฐานํ ศีล มีหิริโอตตัปปะ เป็นเหตุใกล้ให้เกิด

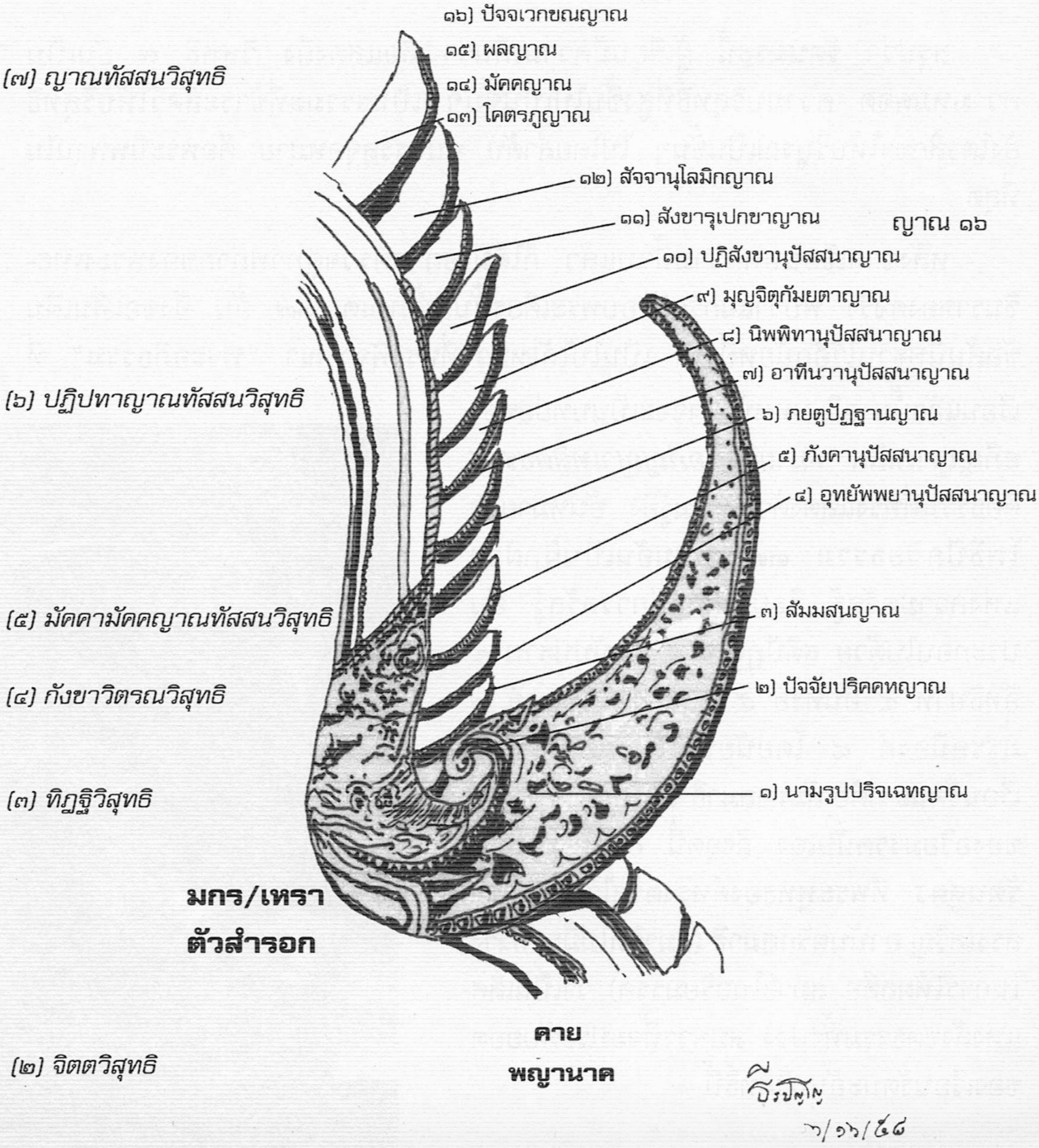
วิสุทธิ ๗ : ความบริสุทธิ์แห่งเรือนแก้ว

กลับมาที่ตัวทักทอกันต่อ เราได้ข้อสรุปกันว่าหมายถึง

(๑) ศีลวิสุทธิ คือ จตุปาริสุทธิศีล ซึ่งสื่อด้วยลักษณะของสัตว์ ๔ ชนิด ในลำตัวท่อนหน้า ก็มารวมเป็น **(๒) จิตตวิสุทธิ** คือ ลักษณะของ**พญานาค**ในลำตัวท่อนหลัง ซึ่งทั้งพญานาคและตัวทักทอก็ถูกสำรอกออกมาจากปากของตัวมกรอีกที จะเห็นได้ว่าแม้ ตัวมกร จะคาย ศีล/จิต (กาย วาจา/ใจ) ออกมาให้ได้ปฏิบัติจนบริสุทธิ์ แต่ก็ยังไม่ปลอดภัย เพราะมันอาจจะกลืนกลับเข้าไปเมื่อไรก็ได้ ฉะนั้น จึงต้องใช้ญาณปัญญา (ทิฐิที่บริสุทธิ์) มองให้ผ่านทะลุเหนือมันขึ้นไป จึงจะพ้นมันได้อย่างถาวร วิสุทธิในขั้นสูงขึ้นต่อๆ ไป จึงเป็นส่วนของญาณปัญญาที่จะต้องก้าวพ้นตัวมกร ซึ่งเป็นอวิชชา ดังนั้น จึงทำเป็นรัศมีที่อยู่เหนือตัวมกรขึ้นไป ถ้าสังเกตให้ดีๆ จะเห็นว่า ที่เคยคิดกันว่าเป็นเกล็ดมังกรสูงขึ้นไปจนบรรจบกันที่ยอดสุดนั้น น่าจะไม่ใช่ส่วนของตัวมกร เหตุที่คิดเช่นนั้นเพราะลวดลายของตัวมกรสิ้นสุดลงหลังจากส่วนขาท่อนหน้าของตัวมกรเท่านั้น ลวดลายที่เหลือที่เห็นเป็นชั้นๆ ขึ้นไปจนไปบรรจบกันที่ยอดนั้นมีลักษณะเป็นอีกลวดลายหนึ่งจึงน่าจะเป็นรัศมีของญาณปัญญาตามลำดับมากกว่า ซึ่งถ้านับดูดีๆ ก็จะได้จำนวน ๑๖ เท่ากับ โสฬสญาณ (ญาณ ๑๖ คือ นามรูปปริจเฉทญาณ

ปัจจัยปริคคหญาณ สัมมสนญาณ อุทยัพพยญาณ ภังคญาณ ภยญาณ อาทีนวญาณ นิพพิทาญาณ มุญจิตุกัมยตาญาณ ปฏิสังขาญาณ สังขารุเปกขาญาณ อนุโลมญาณ โคตรภูญาณ มรรคญาณ ผลญาณ ปัจจเวกขณญาณ) ซึ่งถ้าจัดในระบบของวิสุทธิ ๗ ก็จะได้ **(๓) ทิฏฐิวิสุทธิ (๔) กังขาวิตรณวิสุทธิ (๕) มัคคามัคคญาณทัสสนวิสุทธิ (๖) ปฏิปทาญาณทัสสนวิสุทธิ (๗) ญาณทัสสนวิสุทธิ** เป็นปัจจัยส่งต่อกันขึ้นไปดุจรถ ๗ ผลัดส่งต่อกันให้บุคคลถึงที่หมาย คือ พระนิพพาน อันเป็นยอดสูงสุดของเรือนรัตนะอันวิสุทธิ์นี้

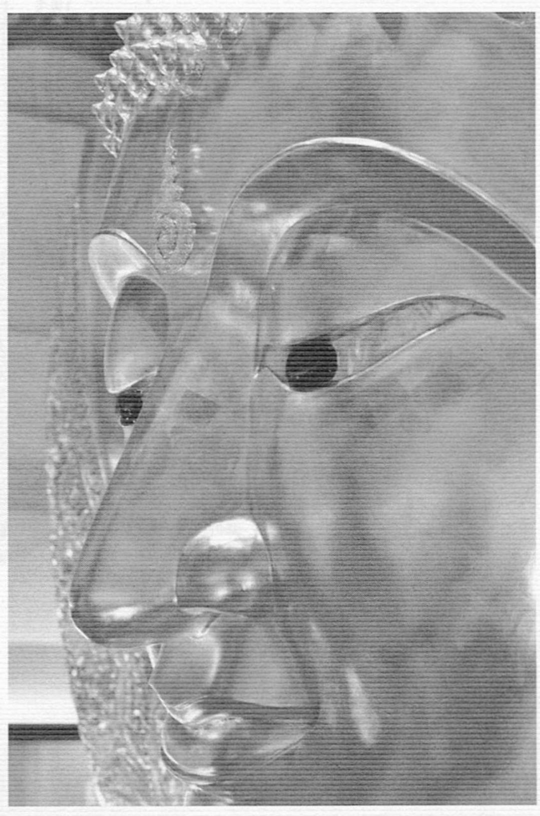
วิสุทธิ ๗

ข้อสังเกตเพิ่มเติม ที่ฐานขององค์พระเป็นรูปดอกบัวหงายและคว่ำลดหลั่นกันลงมา ถ้านับเฉพาะชั้นของดอกบัวหงายจะได้ทั้งหมด ๗ ชั้น ซึ่งเป็นไปได้ไหมที่จะหมายถึง **พระอภิธรรม ๗ คัมภีร์** (สัง วิ ธา ปุ กะ ยะ ปะ) (ธัมมสังคณี วิภังค์ ธาตุกถา ปุคคลบัญญัติ กถาวัตถุ ยมก และคัมภีร์สุดท้ายที่ละเอียดพิสดารมากที่สุด คือ ปัฏฐาน) เมื่อพระองค์ใช้สัพพัญญุตญาณพิจารณาคัมภีร์นี้ ก็ปรากฏเกิดฉัพพรรณรังสีแผ่ซ่านออกจากพระวรกาย ไปจนจรดขอบวิสัยเขตอนันตจักรวาฬ ถ้านับกลีบบัวของชั้นบนสุดที่พระพุทธองค์ประทับจะได้ ๔๗ ซึ่งเป็นจำนวนของปัจจัยอย่างพิสดารพอดี (ที่เราสวดพระอภิธรรมกันมี**เหตุ ปัจจะโย** เป็นต้นนั้น มี ๒๔ ปัจจัย แต่ถ้าแจกโดยพิสดารแล้วจะมี ๔๗ ปัจจัย)

สรุปว่า รัตนฆระนี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่า สื่อแสดงถึง **วิสุทธิ ๗** อันเป็นความหมดจด ความบริสุทธิ์ที่สูงขึ้นไปเป็นขั้นๆ เป็นธรรมะที่ชำระสัตว์ให้บริสุทธิ์ยังไตรสิกขาให้บริบูรณ์เป็นขั้นๆ ไปโดยลำดับ จนบรรลุจุดหมาย คือพระนิพพานในที่สุด

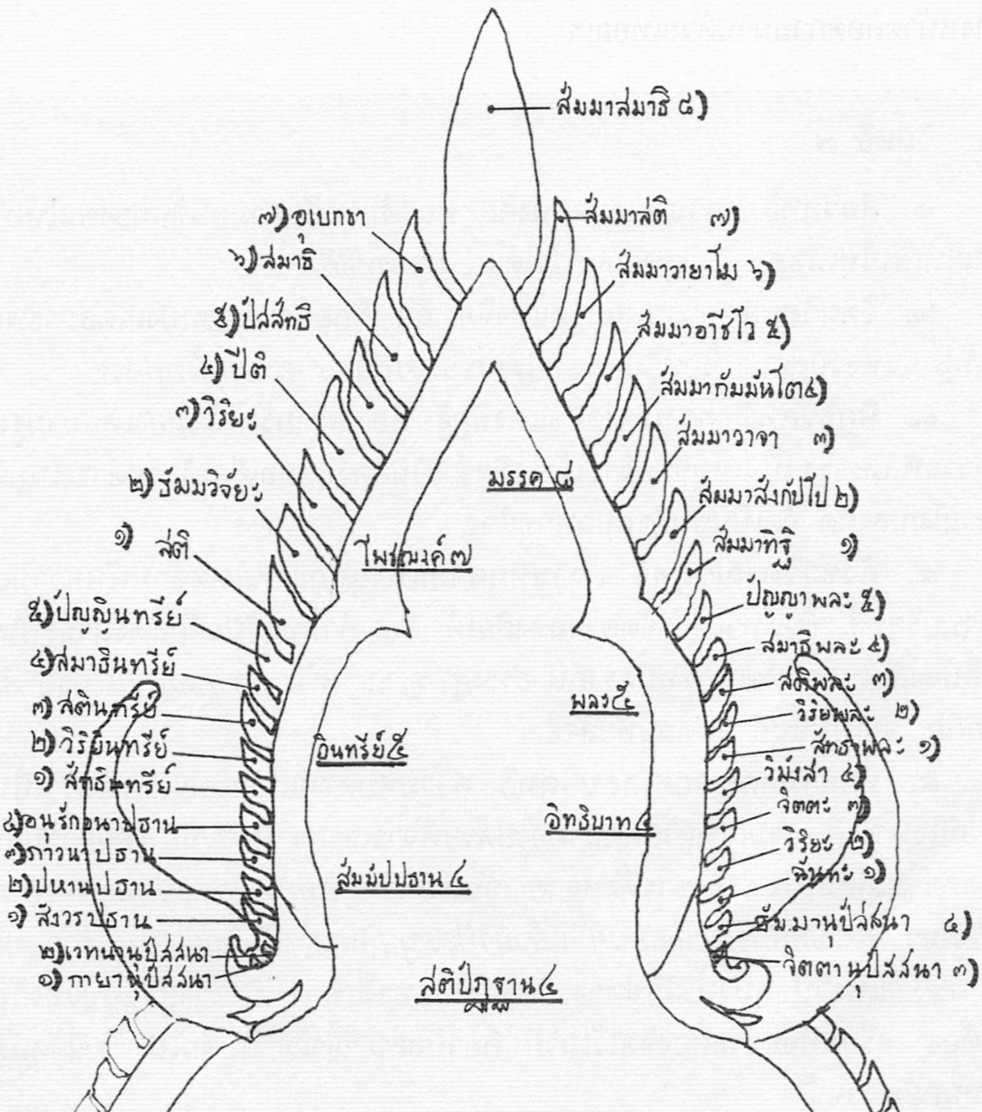
หลังจากเขียนบทความนี้จบแล้ว ก็ได้มีโอกาสตรวจดูภาพถ่ายของพระพุทธชินราชองค์จริง พบว่าแฉกรัศมีรอบพระเศียรนั้นมีทั้งหมด ๓๗ อัน จึงขอเพิ่มเติมข้อสันนิษฐานไว้อีกนัยหนึ่งว่า เป็นไปได้ไหมว่าที่ทรงพิจารณา "**พระอภิธรรม**" ที่เรือนแก้วนั้น **อภิ** บทหน้าอาจจะเป็นบทย่อของ**อภิญญาเทสิต** หมายถึง ***อภิญญาเทสิตธรรม*** คือธรรมที่ทรงแสดงด้วยความรู้ยิ่ง อันหมายถึง **โพธิปักขิยธรรม ๓๗** ธรรมอันเป็นฝักฝ่ายแห่งความตรัสรู้ คือเกื้อกูลแก่การตรัสรู้ อันประกอบไปด้วย สติปัฏฐาน ๔ สัมมัปปธาน ๔ อิทธิบาท ๔ อินทรีย์ ๕ พละ ๕ โพชฌงค์ ๗ มรรคมีองค์ ๘ โดยนัยนี้แล้ว ยอดสุดของเรือนรัตนะ ก็คือ สัมมาสมาธิ ซึ่งเป็นองค์สุดท้ายของอริยมรรคนั่นเอง ถึงจุดนี้ ก็มาบรรจบกับ**รัตนสูตร** ที่พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้เป็นคาถาสรรเสริญ **อานันตริกสมาธิ** (สมาธิที่ไม่มีระหว่างในการให้ผลคือ สมาธิในอริยมรรค) ว่าเป็นเลิศแห่งสังขตธรรมทั้งปวง สมควรที่จะประดับยอดของเรือนรัตนะอันบริสุทธิ์นี้

ยมฺพุทฺธเสฏฺโฐ ปริวณฺณยี
สุจึ สมาธิมานนฺตริกญฺญมาหุ
...รัตนสูตร

"พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐสุด ทรงสรรเสริญแล้ว ซึ่งสมาธิใดว่า เป็นธรรมอันสะอาด บัณฑิตทั้งหลายกล่าวสมาธิใดให้ผลในลำดับ สมาธิอื่นเสมอด้วยสมาธินั้น ย่อมไม่มี"

โพธิปักขิยธรรม ๓๗

ธีรปัญโญ ๗/๑๖/๕๘

เราก็จะสามารถถอดรหัสธรรมทั้งหมดที่ซ่อนอยู่ในเรือนแก้ว ดังได้วิเคราะห์มาตามลำดับอย่างนี้ขอฝากไว้ให้ผู้รู้ได้ช่วยกันพิจารณา เพื่อช่วยกันต่อยอดความรู้ความเข้าใจคติธรรมในเรือนแก้วนี้ด้วยเถิด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเกิดประโยชน์กับพวกเราชาววัดจากแดง เวลาพวกเราน้อมกราบไหว้บูชาสักการะ ก็ให้ได้เข้าถึงอรรถรส (รสของความหมาย) ด้วย เพื่อเพิ่มความซาบซึ้งในความงดงามของพระพุทธรูปและในปัญญาญาณของเหล่าโบราณาจารย์ ที่ท่านช่วยกันสืบสานและรักษาศิลปะแห่งพุทธะอันหาค่ามิได้นี้ไว้ให้เป็นทัสสนานุตริยะกับพวกเรา และขอให้พวกเรารักษาสมบัตินี้ไว้ด้วยความเข้าใจ เพื่อส่งต่อไปให้รุ่นลูกรุ่นหลาน ให้พวกเขาได้สืบสานศาสนาต่อไปข้างหน้าตลอดกาลนานด้วยเทอญฯ

วิสุทธิ ๗

๑. สีลวิสุทธิ ความหมดจดแห่งศีล คือ รักษาศีลตามภูมิขั้นของตนให้บริสุทธิ์และให้เป็นไปเพื่อสมาธิ วิสุทธิมัคค์ว่าได้แก่ *ปาริสุทธิศีล ๔*

๒. จิตตวิสุทธิ ความหมดจดแห่งจิต คือ ฝึกอบรมจิตจนบังเกิดสมาธิพอเป็นบาทฐานแห่งวิปัสสนา วิสุทธิมัคค์ว่า ได้แก่ *สมาบัติ ๘ พร้อมทั้งอุปจาร*

๓. ทิฏฐิวิสุทธิ ความหมดจดแห่งทิฏฐิ คือ ความรู้เข้าใจมองเห็นนามรูปตามสภาวะที่เป็นจริง เป็นเหตุข่มความเข้าใจผิดว่าเป็นสัตว์บุคคลเสียได้ เริ่มดำรงในภูมิแห่งความไม่หลงผิด จัดเป็นขั้นกำหนดทุกขสัจจ์

๔. กังขาวิตรณวิสุทธิ ความหมดจดแห่งญาณเป็นเหตุข้ามพ้นความสงสัย ความบริสุทธิ์ ขั้นที่ทำให้กำจัดความสงสัยได้ คือ กำหนดรู้ปัจจัยแห่งนามรูปได้แล้วจึงสิ้นสงสัยในกาลทั้ง ๓ ข้อนี้ตรงกับ *ธรรมฐิติญาณ* หรือ *ยถาภูตญาณ* หรือ *สัมมา-ทัสสนะ* จัดเป็นขั้นกำหนดสมุทัยสัจจ์

๕. มัคคามัคคญาณทัสสนวิสุทธิ ความหมดจดแห่งญาณที่รู้เห็นว่าเป็นทางหรือมิใช่ทาง คือ เริ่มเจริญวิปัสสนาต่อไปด้วยพิจารณากลาป จนมองเห็นความเกิดขึ้นและความเสื่อมไปแห่งสังขารทั้งหลาย อันเรียกว่า *อุทยัพพยานุปัสสนา เป็นตรุณวิปัสสนา คือวิปัสสนาญาณอ่อนๆ แล้วมีวิปัสสนูปกิเลส* เกิดขึ้นกำหนดได้ว่าอุปกิเลสทั้ง ๑๐ แห่งวิปัสสนานั้นมิใช่ทาง ส่วนวิปัสสนาที่เริ่มดำเนินเข้าสู่วิถีนั่นแลเป็นทางถูกต้อง เตรียมที่จะประคองจิตไว้ในวิถี คือวิปัสสนาญาณ นั้นต่อไป ข้อนี้จัดเป็นขั้นกำหนดมัคคสัจจ์

๖. ปฏิปทาญาณทัสสนวิสุทธิ ความหมดจดแห่งญาณอันรู้เห็นทางดำเนิน คือ ประกอบความเพียรในวิปัสสนาญาณทั้งหลายเริ่มแต่อุทยัพพยานุปัสสนาญาณที่พ้นจากอุปกิเลส ดำเนินเข้าสู่วิถีทางแล้วนั้นเป็นต้นไป จนถึงสัจจานุโลมิกญาณหรืออนุโลมญาณอันเป็นที่สุดแห่งวิปัสสนา ต่อแต่นี้ก็จะเกิดโคตรภูญาณ คั่นระหว่างวิสุทธิข้อนี้กับข้อสุดท้าย เป็นหัวต่อแห่งความเป็นปุถุชนกับความเป็นอริยบุคคล โดยสรุป วิสุทธิข้อนี้ก็คือ *วิปัสสนาญาณ ๙*

๗. ญาณทัสสนวิสุทธิ ความหมดจดแห่งญาณทัสสนะ คือ ความรู้ในอริยมรรค ๔ หรือ*มรรคญาณ* อันเกิดถัดจากโคตรภูญาณเป็นต้นไป เมื่อมรรคเกิดแล้วผลจิตแต่ละอย่างย่อมเกิดขึ้นในลำดับถัดไปจากมรรคญาณนั้นๆ ความเป็นอริยบุคคลย่อมเกิดขึ้นโดยวิสุทธิข้อนี้ เป็นอันบรรลุผลที่หมายสูงสุดแห่งวิสุทธิ หรือไตรสิกขา หรือการปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น ก็คือ บรรลุถึงพระนิพพานนั่นเอง

ปัจจัย ๒๔

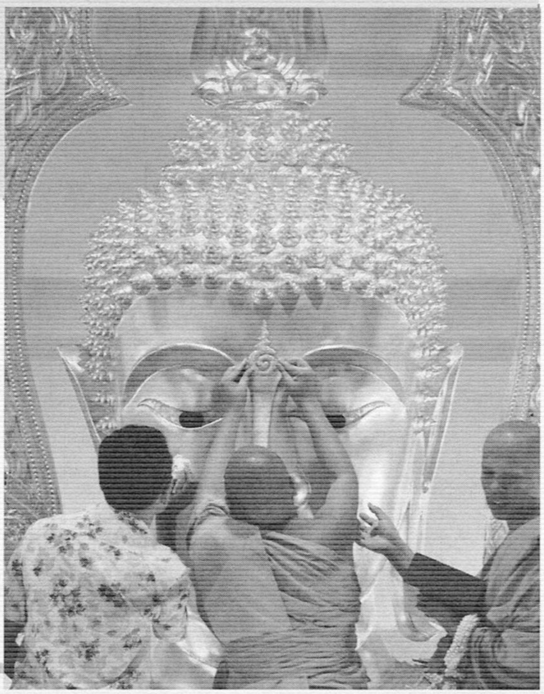
เมื่อแบ่งโดยพิสดารแล้วได้จำนวน ๔๗ ปัจจัย ดังนี้

๑. เหตุปัจจัย มี ๑ ปัจจัย
๒. อารัมมณปัจจัย มี ๑ ปัจจัย
๓. อธิปติปัจจัย มี ๒ ปัจจัย คือ
   ๑) สหชาตาธิปติปัจจัย
   ๒) อารัมมณาธิปติปัจจัย
๔. อนันตรปัจจัย มี ๑ ปัจจัย
๕. สมนันตรปัจจัย มี ๑ ปัจจัย
๖. สหชาตปัจจัย มี ๑ ปัจจัย
๗. อัญญมัญญปัจจัย มี ๑ ปัจจัย
๘. นิสสยปัจจัย มี ๓ ปัจจัย คือ
   ๑) สหชาตนิสสยปัจจัย
   ๒) วัตถุปุเรชาตนิสสยปัจจัย
   ๓) วัตถารัมมณปุเรชาตนิสสยปัจจัย
๙. อุปนิสสยปัจจัย มี ๓ ปัจจัย คือ
   ๑) อารัมมณูปนิสสยปัจจัย
   ๒) อนันตรูปนิสสยปัจจัย
   ๓) ปกตูปนิสสยปัจจัย
๑๐. ปุเรชาตปัจจัย มี ๒ ปัจจัย คือ
   ๑) วัตถุปุเรชาตปัจจัย
   ๒) อารัมมณปุเรชาตปัจจัย

วิสุทธิ ๗ คัดจากพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม ป.อ. ปยุตฺโต, ปัจจัย ๒๔ คัดจาก คู่มือการศึกษาคัมภีร์มหาปัฏฐาน อาจารย์ ณัฐศักย์ ตันตยานุพนธ์ สำหรับผู้ที่สนใจรายละเอียดเชิงวิชาการ

๑๑. ปัจฉาชาตปัจจัย มี ๑ ปัจจัย
๑๒. อาเสวนปัจจัย มี ๑ ปัจจัย
๑๓. กัมมปัจจัย มี ๒ ปัจจัย คือ
 ๑) สหชาตกัมมปัจจัย
 ๒) นานักขณิกกัมมปัจจัย
๑๔. วิปากปัจจัย มี ๑ ปัจจัย
๑๕. อาหารปัจจัย มี ๒ ปัจจัย คือ
 ๑) รูปอาหารปัจจัย
 ๒) นามอาหารปัจจัย
๑๖. อินทริยปัจจัย มี ๓ ปัจจัย คือ
 ๑) สหชาตินทริยปัจจัย
 ๒) ปุเรชาตินทริยปัจจัย
 ๓) รูปชีวิตินทริยปัจจัย
๑๗. ฌานปัจจัย มี ๑ ปัจจัย
๑๘. มัคคปัจจัย มี ๑ ปัจจัย
๑๙. สัมปยุตตปัจจัย มี ๑ ปัจจัย
๒๐. วิปปยุตตปัจจัย มี ๔ ปัจจัย คือ
 ๑) สหชาตวิปปยุตตปัจจัย
 ๒) วัตถุปุเรชาตวิปปยุตตปัจจัย
 ๓) วัตถารัมมณปุเรชาตวิปปยุตตปัจจัย
 ๔) ปัจฉาชาตวิปปยุตตปัจจัย
๒๑. อัตถิปัจจัย มี ๖ ปัจจัย คือ
 ๑) สหชาตัตถิปัจจัย
 ๒) วัตถุปุเรชาตัตถิปัจจัย
 ๓) อารัมมณปุเรชาตัตถิปัจจัย
 ๔) ปัจฉาชาตัตถิปัจจัย
 ๕) อาหารัตถิปัจจัย
 ๖) อินทริยัตถิปัจจัย
๒๒. นัตถิปัจจัย มี ๑ ปัจจัย
๒๓. วิคตปัจจัย มี ๑ ปัจจัย
๒๔. อวิคตปัจจัย มี ๖ ปัจจัย คือ
 ๑) สหชาตอวิคตปัจจัย
 ๒) วัตถุปุเรชาตอวิคตปัจจัย
 ๓) อารัมมณปุเรชาตอวิคตปัจจัย
 ๔) ปัจฉาชาตอวิคตปัจจัย
 ๕) อาหารอวิคตปัจจัย
 ๖) อินทริยอวิคตปัจจัย

รวมปัจจัยพิสดารมี ๔๗ ปัจจัย

กวีนิพนธ์

ธีรปัญโญ

โพธิยาลัย

วัด ใหญ่โต โผล่ตั้ง อลังการ ใช่บอกฐาน ศาสนา จะกล้าใหญ่
นอก จากพระ หนุ่มเณรน้อย คอยใส่ใจ รักษ์วินัย สาธยาย ขยายบาลี
วัตร เช้าค่ำ กรรมฐาน งานไม่ทิ้ง ตั้งใจจริง ไม่นิ่งหยุด พุทธวิถี
ใน จึงหยั่ง ตั้งโพธิ์แท้ ฐานเจดีย์ รากแก้วที่ แกร่งลึก โพธิ์พฤกษ์ยืนฯ

ธีรปัญโญ

ศาสนา ๔ ประเภท

ศาสน์เสียว เสี้ยมใส่ผู้- สยบกลัว
ศาสน์ไสย สร้างสวรรค์ทัวร์ สะกดใช้
ศาสน์เสีย สาดเท "ชั่ว" สรุปสิ้น
ศาสน์แสง ส่องสว่างไว้ สงบรู้ สู่สลายฯ

ศาสนาแบบที่ ๑-๓ มีอยู่ตลอดเวลา
แต่ทำให้พ้นทุกข์ได้ชั่วคราว

ศาสนาแบบที่ ๔ มีอยู่ชั่วคราว
แต่สามารถทำให้พ้นทุกข์ได้ถาวร

จะนับถือศาสนาแบบใดจงพิจารณาให้ดีเถิด
อย่าประมาทกันนักเลย เวลาเรามีเหลือกันไม่มากแล้วนะ

ธีรปัญโญ

ควรตั้งจิตเกิด เป็น เทวดาหรือมนุษย์

พระสมพงษ์ ปุญฺญวํโส

คนทั่วไปมักเกลียดทุกข์ปรารถนาความสุข เมื่อพูดถึงสวรรค์เขาจะนึกถึงกามคุณทุกอย่างที่เป็นทิพย์ละเอียดประณีต ไร้ความทุกข์มีแต่ความสุขความรื่นเริง มีแต่สถานที่สวยงาม ภาพสวยงาม เสียงไพเราะอิ่มทิพย์ ดังนั้น เมื่อทำความดีมักตั้งจิตขอไปเกิดเป็นเทพบุตรเทพธิดากัน เรามาดูข้อดีข้อเสียกัน

จะขอยก **"ติฐานสูตร"** จากพระไตรปิฎกเล่ม ๒๓ อังคุตตรนิกาย ว่าด้วยฐานะที่เทวดาและมนุษย์ประเสริฐกว่ากัน ความว่า

เทวดาชั้นดาวดึงส์ประเสริฐกว่ามนุษย์ ๓ ประการ คือ ๑. อายุทิพย์ ๒. วรรณะทิพย์ ๓. สุขทิพย์ ส่วนมนุษย์ชาวชมพูทวีปประเสริฐกว่าเทวดาชั้นดาวดึงส์ ๓ ประการ คือ ๑. เป็นผู้แกล้วกล้า (สูรา) ๒. เป็นผู้มีสติ (สติมนฺโต) ๓. เป็นผู้อยู่ประพฤติพรหมจรรย์ในชมพูทวีปนี้ (อิธ พฺรหฺมจริยวาโส) ในอรรถกถาอธิบายข้อ ๒ ว่า เทวดามีสติไม่มั่นคง เพราะมีความสุขโดยส่วนเดียว (เพราะสวรรค์เป็นกามคุณที่เลิศ เมื่อเสพก็ย่อมติดใจเพลิดเพลินจนหลงลืม เกิดความประมาท ไม่สามารถพิจารณาปัญจอภิณหปัจจเวกขณะธรรมที่ควรพิจารณาเนืองๆ ๕ อย่าง คือ **๑. ชราธมฺโมมฺหิ** เรามีความแก่เป็นธรรมดา **ชรํ อนตีโต** ล่วงความแก่ไปไม่ได้ **๒. พฺยาธิธมฺโมมฺหิ** เรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา **พฺยาธึ อนตีโต** ล่วงความเจ็บไข้ไปไม่ได้ **๓. มรณธมฺโมมฺหิ** เรามีความตายเป็นธรรมดา **มรณํ อนตีโต** ล่วงความตายไปไม่ได้ **๔. สพฺเพหิ เม ปิเยหิ** เราละเว้นเป็นต่างๆ คือว่า **มนาเปหิ นานาภาโว วินาภาโว** ต้องพลัดพรากจากของรักของเจริญใจทั้งหลายทั้งปวง ธรรมทั้ง ๕ ประการนี้ ควรพิจารณาเนืองๆ ทุกวัน เพื่อให้ใจเกิดความคุ้นเคยจะเป็นเหตุกระตุ้นเตือนสติให้รีบเร่งทำความดี ไม่มัวเมาประมาทในวัย ในความไม่มีโรคในชีวิต ไม่เศร้าโศกเสียใจในเมื่อตนเองต้องพลัดพรากจากบุคคลและสิ่งของที่รักที่ชอบใจ) สัตว์นรกมีสติไม่มั่นคง เพราะมีความทุกข์โดยส่วนเดียว (เร่าร้อนทรมานจนไม่อาจรวบรวมสติได้) มนุษย์ชมพูทวีปมีสติมั่นคง เพราะมีทั้งสุขทั้งทุกข์ปนกัน (ทำให้เห็น

อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เกิดสติไม่ประมาท) ข้อ ๓ อธิบายว่า แม้การอยู่ประพฤติมรรคพรหมจรรย์ประกอบด้วยองค์แปด ย่อมมีในที่นี้เท่านั้น เพราะพระพุทธเจ้าและพระปัจเจกพุทธเจ้า อุบัติขึ้นในชมพูทวีป มีอาจารย์บางท่านอธิบายว่า มนุษย์ร่างยาววาหนาคืบที่มีสัญญาและใจครองนี้แหละ มีคุณสมบัติเป็นที่อยู่ที่สามารถรองรับพระธรรม ปฏิบัติพรหมจรรย์จนบรรลุผลได้ เรียกว่า **อิธ พฺรหฺมจริยวาโส**

ยิ่งมีคาถาว่าในธรรมบทว่า **กิจฺโฉ มนุสฺสปฏิลาโภ** ความได้อัตภาพเป็นมนุษย์เป็นการยาก **กิจฺโฉ พุทฺธานมุปฺปาโท** การอุบัติขึ้นแห่งพระพุทธเจ้าทั้งหลาย เป็นการยาก **กิจฺฉํ สทฺธมฺมสฺสวนํ** การฟังพระสัทธรรม เป็นของยาก ยิ่งเน้นชัดว่าสิ่งเหล่านี้มีในภูมิมนุษย์เท่านั้น

ใน เมถุนสูตร ว่าด้วยเมถุนสังโยค ๗ จากพระไตรปิฎกเล่ม ๒๓ อังคุตตรนิกาย

๑. สมณะหรือพราหมณ์บางคนในโลกนี้ ปฏิญญาว่าเป็นพรหมจารีอย่างถูกต้อง ไม่ประพฤติกิจสองต่อสองกับมาตุคาม แต่ยังยินดีการลูบไล้ การขัดถู การให้อาบน้ำ และการนวดฟั้นของมาตุคาม เขาชอบใจ ติดใจ และถึงความปลื้มใจกับการทำเช่นนั้น แม้นี้ก็ชื่อว่า เป็นความขาด ความทะลุ ความด่าง และความพร้อยแห่งพรหมจรรย์ ผู้นี้เราเรียกว่า ประพฤติพรหมจรรย์ไม่บริสุทธิ์ ประกอบด้วยเมถุนสังโยค ย่อมไม่หลุดพ้นจากชาติ (ความเกิด) ชรา (ความแก่) มรณะ (ความตาย) โสกะ (ความเศร้าโศก) ปริเทวะ (ความคร่ำครวญ) ทุกข์ (ความทุกข์กาย) โทมนัส (ความทุกข์ใจ) และอุปายาส (ความคับแค้นใจ) เรากล่าวว่า ไม่หลุดพ้นจากทุกข์

๒. ...ไม่ยินดีการลูบไล้ การขัดถู การให้อาบน้ำ และการนวดฟั้นของมาตุคาม แต่ยังสัพยอก เล่นหัว หัวเราะร่ากับมาตุคาม ฯลฯ

๓. ...แต่ยังเพ่งจ้องตามาตุคาม ฯลฯ

๔. ...แต่ยังฟังเสียงของมาตุคามผู้หัวเราะ ผู้พูด ผู้ขับร้องหรือผู้ร้องไห้ อยู่นอกฝาหรือนอกกำแพง ฯลฯ

๕. ...แต่ยังคอยนึกถึงการที่เคยหัวเราะพูดจาเล่นหัวกับมาตุคาม ฯลฯ

๖. ...แต่ยังดูคหบดีหรือบุตรคหบดี ผู้เอิบอิ่มพรั่งพร้อมด้วยกามคุณ ๕ บำเรอตนอยู่ ฯลฯ

๗. ...แต่ยังประพฤติพรหมจรรย์ตั้งปรารถนาเป็นเทพเจ้าองค์ใดองค์หนึ่ง ด้วยศีลวัตร ตบะหรือพรหมจรรย์นี้ เขาชอบใจ ติดใจ และถึงความปลื้มใจกับการทำ

เช่นนั้น แม้นี้ก็ชื่อว่า เป็นความขาด ความทะลุ ความด่าง และความพร้อยแห่งพรหมจรรย์ ผู้นี้เราเรียกว่า ประพฤติพรหมจรรย์ไม่บริสุทธิ์ ประกอบด้วยเมถุนสังโยค ไม่หลุดพ้นจากชาติ ชรา มรณะ โสกะ ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส และอุปายาส เรากล่าวว่า ไม่หลุดพ้นจากทุกข์

จากข้อ ๗ บอกชัดเจนว่า

การปฏิบัติธรรมในศาสนาพุทธไม่ได้มีเป้าหมายที่สวรรค์หรือเทพ เพราะเท่ากับยังติดในกามคุณที่เป็นเหตุแห่งสังสารวัฏและทุกข์

ในช่วง ๕๐๐๐ ปีนี้ยังชื่อว่าพุทธศักราช นี่แค่กึ่งพุทธกาล นั่นคือยังอยู่ในร่มเงาคำสอนของพระสมณโคดมพุทธเจ้า พระพุทธองค์ตรัสว่า “ธรรมที่เราแสดงวินัยที่เราบัญญัติแล้วแก่พวกเธอ จักเป็นศาสดาของเธอทั้งหลาย ในกาลล่วงไปแห่งเรา” “...ตราบใดยังมีการประพฤติปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรมอยู่ ตราบนั้นพระอรหันต์จะไม่สิ้นไปจากโลกนี้” “...ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเราตถาคต” หรือในมหาสติปัฏฐานสูตร จากพระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค เล่ม ๒ ภาค ๒ โดยสรุปว่า “ผู้ใดเจริญสติปัฏฐาน ๔ ตลอด พึงบรรลุพระอรหันต์ หรืออนาคามี อย่างเร็ว ๗ วัน อย่างช้า ๗ ปี ในชาตินี้” เท่ากับเป็นคำยืนยันว่า เรายังอยู่ในพุทธกาลใต้บารมีของพระองค์ อยากเข้าเฝ้าพระพุทธองค์เมื่อไหร่ อยากฟังธรรมจากพระโอฏฐ์เมื่อใด ก็เปิดพระไตรปิฎกอ่าน ปฏิบัติธรรมของท่าน สามารถทำได้ตลอดเวลา ไม่ต้องรอไปเกิดในยุคพระศรีอาริย์ ซึ่งกว่าจะมาถึงอีกนาน ถ้าเราตั้งจิตปรารถนามาเกิดเป็นมนุษย์ ไม่ต้องเสียเวลาไปเกิดเป็นเทวดาบนสวรรค์ ซึ่งเป็นภพที่กินบุญเก่ามากกว่าที่จะปฏิบัติธรรมสร้างสมบารมี ฝึกฝนตนเองได้ จะดีกว่ามั้ย เมื่อพ้นพุทธกาล ๕๐๐๐ ปีแล้ว จะไปเกิดเป็นเทวดาพักรอพระศรีอาริย์ก็ตามชอบใจ

อนึ่ง เทวดาพวกหนึ่งเมื่อตายแล้ว กลับไปเกิดต่อในนรกหรือสัตว์เดรัจฉาน หรือหมดบุญต้องเกิดใหม่เป็นคน อาจเกิดในยุคที่ไม่มีพุทธศาสนาแล้ว ฉะนั้น บุญที่เราสั่งสมฝึกฝนในยุคพระสมณโคดม จะได้ส่งผลให้เราไปเจอพระศรีอาริย์ได้ และเป็นการเตรียมพื้นฐานบารมีตนเองเมื่อเจอพระศรีอาริย์จะได้ฟังธรรมรู้เรื่อง ซาบซึ้ง บรรลุธรรมได้ไว ถ้าเราไม่เรียนรู้ปฏิบัติธรรมะยุคนี้ แต่โชคดีเจอพระศรีอาริย์ อาจไม่บรรลุธรรมใดๆ ก็ได้ เหมือน ๒๕๐๐ กว่าปีก่อนที่พระสมณโคดมก็ไม่สามารถทำให้ทุกคนบรรลุธรรมได้ เหมือนขนโคกับเขาโคปานนั้นเทียว เพราะตนเองไม่ได้สร้างวาสนาบารมีอินทรีย์พละเตรียมไว้ก่อนแต่ปางก่อน (ปัจจุบันคืออดีตหรือปางก่อนของอนาคต)

ศาสนาพุทธเป็นอเทวนิยม (Atheism) ไม่ใช่ศาสนาเทวนิยม (Theism) ซึ่งมีเป้าหมายหลักคือการเป็นเทพ หรือเป็นหนึ่งเดียวรวมกับเทพบนสรวงสวรรค์ แต่ศาสนาพุทธเป็นกรรมนิยม ไม่นิยมการร้องขอวิงวอนจากเทพเจ้า พุทธองค์ถึงกับตรัสให้พิจารณาบ่อยๆ ว่า **กมฺมสฺสโกมฺหิ** เราเป็นผู้มีกรรมเป็นของของตน **กมฺมทายาโท** เป็นผู้รับผลของกรรม **กมฺมโยนิ** เป็นผู้มีกรรมเป็นกำเนิด **กมฺมพนฺธุ** เป็นผู้มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ **กมฺมปฏิสรโณ** เป็นผู้มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย นั่นคือกรรมดีหรือชั่วเมื่อทำแล้ว ต้องรับผลวิบากของกรรมนั้นด้วยตัวเราเอง ศาสนาพุทธเป็นสัจจนิยมคือนิยมในอริยสัจจ์ อุดมการณ์สูงสุดคือนิพพาน ฉะนั้น เทวดาหรือสวรรค์เป็นแค่ทางผ่านหรือทางพักชั่วคราวเท่านั้น ไม่ใช่เป้าหมายสูงสุด ถ้ายังอยู่ในยุคพุทธกาลที่สามารถสร้างสมบารมีได้ หรืออาจปฏิบัติธรรมจนบรรลุได้ เราควรเสียเวลาไปเป็นเทพบนสวรรค์หรือไม่? ข้อคิดของเรื่องถัดไปน่าพิจารณา

คำถามเดียวกัน แต่ต่างคำตอบ ต่างภพภูมิ ต่างวาระ ต่างบารมี ต่างความคิด ต่างการกระทำ ต่างจุดมุ่งหมาย

"ถ้าได้เกิดเป็นมนุษย์อยากจะทำอะไร"

เทวดา ตอบว่า

"เราจะพิจารณาธรรม เพราะมนุษย์มีกายสังขาร ที่เหมาะกับการพิจารณาธรรมมาก ร่างกายของมนุษย์เป็นเครื่องมือที่ใช้พิจารณาได้ดีที่สุด น่าอิจฉาพวกมนุษย์จริงๆ"

พญานาค ตอบว่า

"บวชสิ ถ้าได้เกิดเป็นมนุษย์ เราจะบวช ... เป็นพญานาคมีฤทธิ์มากก็จริง แต่บวชไม่ได้ พ้นทุกข์ไม่ได้ ไม่เหมือนมนุษย์ พระพุทธเจ้าไม่อนุญาตให้นาคบวช แต่มนุษย์บวชได้ มนุษย์ไปนิพพานได้ แสนประเสริฐ"

พระภูมิเจ้าที่ ตอบว่า

"ถ้าได้เกิดเป็นมนุษย์อีกครั้ง คราวนี้เราจะทำบุญใส่บาตรทุกวัน ไม่ต้องมานั่งรอคนอุทิศส่วนกุศลให้เราอีก ไปทำเองเลย เพิ่มบารมีได้เร็วทันใจดี"

สัตว์เดรัจฉาน ตอบว่า

"ถ้าได้เกิดเป็นมนุษย์ เราจะสงเคราะห์สัตว์ตัวอื่นๆ ... เป็นสัตว์นั้นทุกข์มาก พูดก็ไม่ได้ คิดอะไรฉลาดๆ ก็ไม่ได้ ... เป็นมนุษย์มีสมอง มีปัญญา เราจะใช้ปัญญาของมนุษย์ทำให้ตัวเองไม่ต้องมาเป็นสัตว์อีก"

เปรต ตอบว่า

"เราไม่อยากมีหน้าตาน่าเกลียด ไม่อยากมีปากเท่ารูเข็ม มีรูปร่างสูงเหมือนต้นตาล ... ถ้าได้เกิดเป็นมนุษย์เราจะถือศีล จะได้ไม่ต้องมาเป็นเปรตผู้หิวโหย อดๆ อยากๆ ทนทุกข์ทรมานแบบนี้"

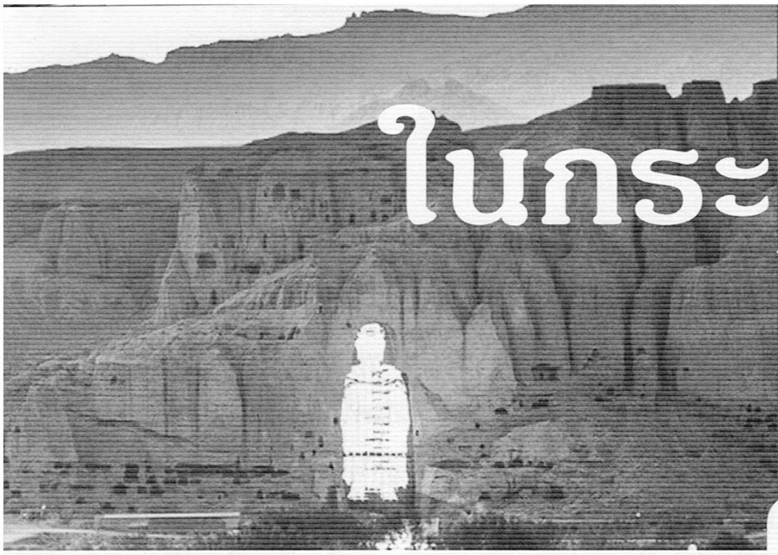
สัตว์นรกในอเวจี ตอบว่า

"ถ้าได้เกิดเป็นมนุษย์ เราจะทำความดี จะไม่ผิดศีลอีก จะปฏิบัติธรรม ... เพราะนรกมันร้อน มันโหดร้าย อยู่แล้วมีแต่ความเจ็บปวด ทุรนทุราย ... ถ้าข้ามีโอกาสอีกครั้งเราจะไม่ทำเลว เราไม่อยากทรมาน ไม่อยากได้ชื่อว่าสัตว์นรกอีก"

แต่เมื่อถามคำถามเดียวกัน

มนุษย์ตอบว่า.........อยากรวย

อนิจจาน่าสงสารมนุษย์ผู้ที่อยากรวยแต่ทรัพย์สมบัติภายนอก ทั้งที่มีโอกาสจะทำบุญกุศลมากกว่าเพื่อนทำให้มีอริยทรัพย์อันประเสริฐเป็นของติดตัว อยู่ภายในใจ มี ๗ สิ่งคือ สัทธา ศีล หิริ โอตตัปปะ พาหุสัจจะ จาคะ ปัญญา

ในกระแสข่าว

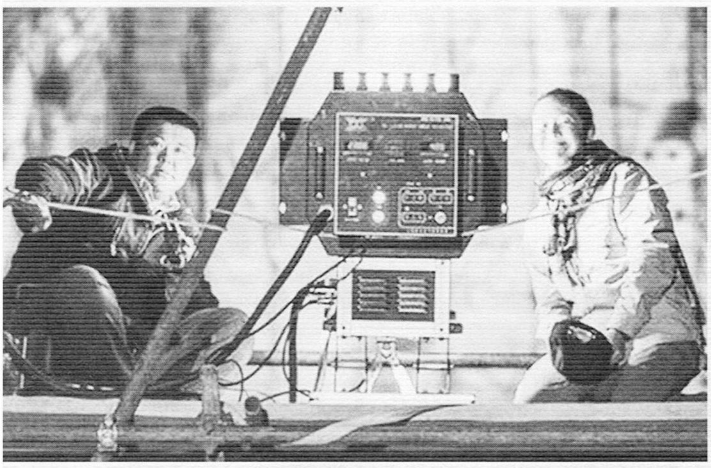
(พนิตา อังจันทรเพ็ญ)

หลวงพ่อโตแห่งบามิยันปรากฏองค์อีกครั้ง

เอเจนซี - "พระพุทธรูปบามิยัน" เคยยืนทอดพระเนตรแห่งความเมตตาเหนือหุบเขาบามิยัน ตอนกลางของประเทศอัฟกานิสถาน มาเป็นเวลานานถึงกว่า ๑,๕๐๐ ปี ทว่า ในเดือนมีนาคม ปีพ.ศ. ๒๕๔๔ ก็ถูกระเบิดไดนาไมต์ ทำลายอันตรธานไปจากหน้าผาแห่งหุบเขาบามิยัน

เมื่อกลางเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘ พระพุทธรูปแกะสลักแห่งหุบเขาบามิยันที่ชาวไทยมักเรียก "หลวงพ่อบามิยัน" ดูดั่งได้กลับมาปรากฏองค์สว่างเรืองรองอีกครั้งหนึ่ง

คู่รักเศรษฐีแดนมังกร จางซินอวี๋และเหลียงหง ทุ่มเงินราว ๓.๗ ล้านบาท เพื่อฉายภาพ "พระพุทธรูปบามิยัน" เป็นภาพสามมิติสีทองงามอร่าม ณ ช่องเขาบามิยัน ด้วยเทคโนโลยีการฉายภาพสามมิติโฮโลแกรม เพื่อระลึกถึงการทำลายล้างพระพุทธรูปแกะสลักองค์นี้ ที่ถูกรัฐบาลตาลิบานแห่งอัฟกานิสถานสั่งให้ระเบิดทำลายไปเมื่อ ๑๔ ปีที่แล้ว

อันที่จริงความคิดในการฉายภาพสามมิติ "พระพุทธรูปบามิยัน" นั้น เดิมทีเป็นความคิดของศิลปินชาวญี่ปุ่น ฮิโร ยามากาตะ ตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๔๘ แล้ว แต่องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูเนสโก (UNESCO) ยังไม่มั่นใจในเทคนิคการฉายภาพ ของเขา จึงไม่อนุญาต เนื่องจากเกรงว่าจะสร้างความเสียหายแก่ช่องเขาเก่าแก่แห่งนี้

เมื่อสามีภรรยาจีนคู่นี้ได้ยินเรื่องราวของศิลปินแดนอาทิตย์อุทัย จึงได้เกิดแรงบันดาลใจ เนื่องจากทั้งคู่มีความรู้ความชำนาญในการฉายภาพสามมิติโฮโลแกรม และมั่นใจว่า จะไม่สร้างความเสียหายให้แก่โบราณสถานแห่งนี้ โครงการฉายภาพสามมิติฯ "พระพุทธรูปบามิยัน" จึงได้เริ่มต้นขึ้น โดยได้เชิญผู้เชี่ยวชาญต่างๆ มาร่วมในโครงการฯ ด้วย

โครงการฯ ได้ฉายภาพพระพุทธรูปทั้งหมดสองวัน วันละสิบกว่าชั่วโมง โดยมีผู้คนราว ๑๕๐ คน ได้เข้าร่วมเป็นสักขีพยานในการกลับมาปรากฏองค์อีกครั้งของพระพุทธรูปแกะสลักแห่งช่องเขาบามิยัน

ชาวบ้านคนหนึ่งในละแวกนั้นกล่าวว่า แม้การฉายภาพจะไม่สามารถแทนที่พระพุทธรูปที่ถูกทำลายไป แต่ก็ช่วยย้ำเตือนว่า ท่านยังไม่ได้ลบเลือนไปจากความทรงจำของผู้คน

สำนักข่าวสถานีโทรทัศน์กลางแห่ง ประเทศจีน หรือซีซีทีวี รายงานว่า หลังเสร็จสิ้นภารกิจ คู่รักมหาเศรษฐีได้บริจาคอุปกรณ์ในการฉายภาพให้แก่หน่วยงานดูแลรักษามรดกวัฒนธรรมท้องถิ่นของบามิยัน โดยกล่าวว่า "นี่คือของขวัญที่ชาวจีนมอบให้แก่ชาวอัฟกานิสถาน" และมีเงื่อนไขว่า หน่วยงานฯ จะต้องจัดฉายภาพ ต่อไปในเดือนมีนาคม ซึ่งเป็นเดือนที่พระพุทธรูปถูกทำลาย ของทุกปี

ข้อมูลจากวิกิพีเดียระบุว่า พระพุทธรูปแกะสลักบามิยันในอัฟกานิสถานนี้ สร้างขึ้นในพุทธศตวรรษที่ ๑๐ เป็นพระพุทธรูปศิลปะกรีกโบราณสององค์ โดยองค์หนึ่งมีความสูง ๕๓ เมตร และ ๓๕ เมตร มีอายุเก่าแก่ราว ๑,๕๐๐ ปี ได้รับการยอมรับให้เป็นพระพุทธรูปแกะสลักฝาผนังที่ใหญ่ที่สุดในโลก ต่อมาถูกรัฐบาลตาลิบานที่เคร่งศาสนาอิสลามแบบสุดโต่ง ระเบิดทำลายไปในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยให้เหตุผลว่า กฎหมายอิสลามไม่อนุญาตให้บูชารูปเคารพ นำมาซึ่งเสียงประณามจากคนทั้งโลก ยูเนสโกได้ขึ้นทะเบียนพระพุทธรูปแห่งบามิยันเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖

องค์การยูเนสโกได้เข้าไปอนุรักษ์พื้นที่ สามารถปะติดปะต่อชิ้นส่วนพระพุทธรูปองค์เล็กกว่าที่หลงเหลืออยู่ ให้ประดิษฐานอยู่ในโพรงหินทรายได้สำเร็จ แต่สำหรับพระพุทธรูปองค์ใหญ่นั้น ไม่เหลือชิ้นส่วนให้นำมาปะติดปะต่อได้อีก แต่ถึงอย่างนั้นยูเนสโกจะต้องใช้เวลาอีกสองปี กว่าจะฟื้นฟูสถานที่ที่เคยเป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปองค์ใหญ่ได้สำเร็จ

จง ดูแลตนเองให้ดี

เรื่องของเจ้าชายโพธิราชกุมาร

(ป้าแอน)

เก็บความจาก The Treasury of Truth (Dhammapada) ของ Ven. Weeragoda Sarada Mahathero

เรื่องเล่าสำหรับเยาวชน

พระผู้มีพระภาคเจ้าขณะประทับอยู่ ณ ป่าเภกาล ตรัสพระคาถานี้ โดยปรารภเรื่องของเจ้าชายโพธิราชกุมาร ดังนี้

ครั้งหนึ่ง เจ้าชายโพธิราชกุมารโปรดให้สร้างปราสาทสำหรับพระองค์เองและพระชายา เมื่อปราสาทได้รับการสร้างและตกแต่งเสร็จสมบูรณ์แล้ว เจ้าชายได้ทูลนิมนต์พระพุทธองค์และพระสงฆ์สาวกมาฉันภัตตาหาร เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองปราสาทใหม่ ทรงเตรียมการต้อนรับอย่างประณีต ประดับประดาสถานที่ด้วยดอกไม้หลากสีนานาพันธุ์ พรั่งพร้อมด้วยเครื่องหอมอันชื่นใจ ปูพื้นด้วยผ้าขาวตั้งแต่ทางเข้าไปจนถึงพระโรงด้านในทุกหนแห่งที่คาดว่าพระพุทธองค์จะทรงพระดำเนิน เนื่องจากเจ้าชายโพธิราชกุมารไม่ทรงมีพระโอรสหรือพระธิดาเลย จึงทรงอธิษฐานว่า หากพระองค์และพระชายาจะมีพระโอรสหรือพระธิดาแล้ว ขอให้พระพุทธองค์ทรงเหยียบลงบนผ้าขาวนั้น

เมื่อพระพุทธองค์เสด็จมาถึง เจ้าชายได้ถวายบังคม ทูลนิมนต์ให้พระพุทธองค์เสด็จเข้าไปในท้องพระโรง แต่พระพุทธองค์ยังไม่เสด็จ ได้แต่ทอดพระเนตรไปที่พระอานนท์พุทธอนุชา พระอานนท์เข้าใจความหมายแห่งสายพระเนตร จึงทูลเจ้าชายว่าให้นำผ้าที่ปูลาดนั้นออกเสียก่อน พระศาสดาจึงจะเสด็จเข้าไปข้างใน

เจ้าชายโพธิราชกุมารเมื่อถวายภัตตาหารแก่พระพุทธองค์และพระสงฆ์ที่ด้านนอกหลังเสร็จภัตกิจแล้ว เจ้าชายได้ทูลถามพระพุทธองค์ถึงสาเหตุที่พระพุทธองค์ไม่เสด็จพระดำเนินบนผืนผ้า และยังตรัสให้เก็บผ้าปูลาดนั้น พระพุทธองค์ตรัสถามเจ้าชายว่ามหาบพิตร ทรงให้ปูผ้าแล้วอธิษฐานให้อาตมภาพเหยียบบนผ้านั้น เพื่อขอพระโอรสและพระธิดาใช่หรือไม่ เจ้าชายทูลตอบว่า เป็นเช่นนั้น

พระพุทธองค์จึงตรัสแก่เจ้าชายว่า มหาบพิตรและพระชายา จะไม่มีโอรสและพระธิดาทั้งสิ้น ซึ่งเป็นผลมาจากบุพกรรมที่เคยกระทำไว้ในอดีตชาติ จากนั้นพระพุทธองค์ก็ตรัสเล่าถึงบุพกรรมของเจ้าชายโพธิราชกุมารและพระชายาว่า

ในอดีตชาติ ทั้งสองพระองค์ ได้เคยรอดตายจากเรือแตกกลางทะเล และได้ไปติดอยู่บนเกาะร้างแห่งหนึ่งกลางทะเล ได้อาศัยกินไข่นกที่ทำรังอยู่บนต้นไม้ในเกาะนั้น เมื่อกินไข่นกหมดแล้ว ต่อมาก็กินลูกนก และกินพ่อแม่นกจนหมด โดยไม่รู้สึกสำนึกเลยว่า ได้ทำบาปทำกรรมผลาญพล่าชีวิตสัตว์อื่นอย่างไร้เมตตา ผลกรรมอันนั้น ทำให้เจ้าชายและพระชายาไม่มีพระโอรสและพระธิดาในชาตินี้

จากนั้น พระองค์ก็ตรัสพระคาถาแปลความว่า

ถ้าบุคคลรู้ว่า ตนเองเป็นที่รัก ดังนั้น การระวังตน เป็นความปลอดภัยที่สุด ต้องรักษาตนใน ๓ วาระ วัยเด็ก วัยหนุ่ม และวัยชรา ความคุ้มครองที่ดีที่สุดคือการประกอบกรรมดี

หมายเหตุ จากพระคาถานี้ แสดงให้เห็นลักษณะเด่นประการหนึ่งของพระพุทธศาสนา คือ ตนคือผู้รักษาตนได้ดีที่สุด ไม่ใช่เทวดา หรือภูต ผี ใดๆ คนจะดีหรือไม่ดี อยู่ที่ตนกระทำเอง ไม่มีใครชำระความผิดให้ใครได้ นอกจากตนทำเอง การทำกรรมต่างๆ มีผลต่อเนื่องยาวนาน เพราะฉะนั้น จึงต้องระวังตนเสมอให้ทำแต่ในกรรมดี เพราะกรรมดีนั้น ย่อมคุ้มครองบุคคลให้ปลอดภัยในวัฏสงสาร

ใต้ฟ้า วัด จากแดง

กองบรรณาธิการ

ใต้ฟ้าวัดจากแดงเดือนนี้ มีข่าวน่าสนใจจะแจ้งให้ทราบดังนี้

๑. วันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา วัดจากแดงมีงานสำคัญคือการต้อนรับพระผู้ทรงพระไตรปิฎก จากประเทศเมียนมาร์ และการติดพระอุณาโลมพระประธาน ในศาลาสุธัมมา ซึ่งต้องขออนุโมทนาเจ้าภาพหลัก คือคุณนพภัสสร เฟื่องจินดาวงศ์และครอบครัว ร้านเพชร Princess Gems และคุณเตช คุณเพ็ญศรี คุณยาใจ บุญนาค คุณสมชาย ภัทรมาลัยและครอบครัว อาจารย์อิศริยา นุตสาระ และช่างทอง คุณสมส่วน คงแสงคำ เป็นผู้ขึ้นรูป คุณสุมิล สิทธิปลื้ม เป็นผู้ฝังเพชรอุณาโลม ในตอนท้ายพิธี คุณยุพา วีริยวงศ์พร้อมครอบครัว ซึ่งเป็นผู้เริ่มต้นปวารณาการสร้างพระประธาน ได้ร่วมทำบุญวันเกิดเป็นเงิน ๒ แสนบาทเพื่อซื้อที่ดินด้วย

๒. วัดจากแดงอยู่ในระหว่างการพัฒนา สิ่งสำคัญที่ยังขาดแคลนก็คือ อาคารเรียนและห้องสมุด ปัจจุบันวัดมีพระภิกษุสามเณรถึง ๑๐๐ รูปเศษ แต่ยังไม่มีอาคารเรียน ต้องใช้ห้องใต้ศาลาการเปรียญหลังใหม่ ที่ออกแบบไว้เป็นที่พักสำหรับสาธุชนที่มาพักค้าง เมื่อมีงานเทศกาลสำคัญ มาใช้เป็นห้องเรียนไปก่อน

อนึ่ง ตำราพระไตรปิฎก อรรถกถา ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศมีจำนวนมาก ก็ยังไม่มีห้องสมุด ที่จะเก็บให้เป็นระบบ เพื่อการค้นคว้าศึกษา ดังนั้นทางวัดจึงมีแผนการจะสร้างอาคารเรียน และห้องสมุดขึ้น แต่สิ่งสำคัญก่อนหน้าก็คือต้องเพิ่มพื้นที่วัด เพื่อการก่อสร้างอาคารดังกล่าว เดือนกรกฎาคมนี้ ทางวัดได้รวบรวมปัจจัยเป็นค่าที่ดินขนาด ๔ ไร่ ด้านหลังเมรุ ทางทิศเหนือของวัด มูลค่า ๑๐ ล้านบาท ซึ่งทางผู้เป็นเจ้าของเดิมคือ คุณประภา นิรมล เจียมสกุล ได้ยอมโอนให้ทางวัดในราคาพิเศษ อันเป็นการร่วมสร้างกุศลแก่พระศาสนาด้วย ก็ขออนุโมทนาในจิตศรัทธาของคุณประภา ในครั้งนี้

๓. เนื่องจากทางวัดได้เปิดการสอนธรรมแก่คฤหัสถ์ในวันเสาร์-อาทิตย์ ซึ่งยังขาดแคลนสถานที่ใช้เป็นห้องเรียน พระอาจารย์มหาประนอมจึงได้ติดต่อห้องเรียนสำเร็จรูป ผลิตจากประเทศจีน มีขนาด ๙ x ๑๖ เมตร แบ่งพื้นที่เป็นห้องเรียน ห้องพักครู ห้องน้ำสองห้อง และระเบียงด้วย ราคาหลังละ ๘ แสนบาท เมื่อเทพื้นแล้ว ก็สามารถมาประกอบใช้ได้เลย ซึ่งในอนาคตก็สามารถถอนออกย้ายไปติดตั้งในสถานที่ใหม่ที่เหมาะสมได้อีก ห้องเรียนนี้ยังสามารถติดตั้งเครื่องปรับอากาศได้ด้วย อดใจรออีกนิดวัดก็จะเปิดการศึกษาธรรมได้เพิ่มขึ้น

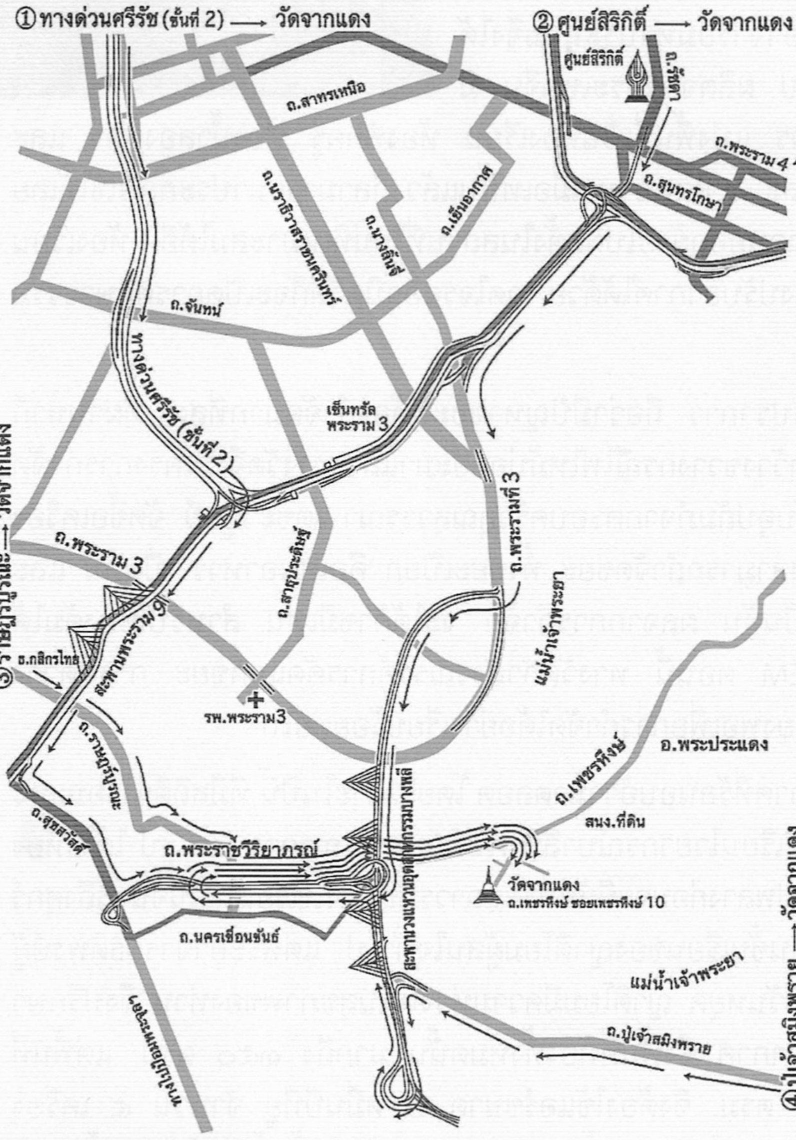

๔. จังหวัดสมุทรปราการ ถือว่ามีปัญหาขยะที่ต้องกำจัดมากที่สุด ที่ผ่านมาก็เคยส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางกรณีไฟไหม้บ่อขยะมาแล้ว ทางวัดจึงมีโครงการกำจัดขยะครบวงจร โดยได้รับอุปถัมภ์จากครอบครัวคุณสุวรรณา เตชะวิบูลย์ จัดซื้อเครื่องกำจัดขยะครบวงจร ซึ่งสามารถกำจัดขยะ ทั้งขยะเปียก คือเศษอาหาร เป็นต้น และขยะแห้ง เช่นใบไม้ เป็นต้น ผลจากการกำจัด จะได้ก๊าซมีเทน สำหรับใช้หุงต้มได้ ปุ๋ยอินทรีย์ และน้ำ EM ตอนนี้ ทางวัดกำลังรณรงค์การคัดแยกขยะ การจัดวางถังขยะให้เหมาะสม เพียงพอเพื่อการกำจัดได้อย่างเรียบร้อยต่อไป

๕. เนื่องจากอากาศที่ร้อนอบอ้าวมาตลอด โดยเฉพาะในปีนี้ ที่มีสถิติว่าร้อนและแล้งกว่าปีที่ผ่านมา ห้องเรียนไวยากรณ์บาลีที่พระภิกษุสามเณรกว่า ๘๐ รูป ได้ใช้ห้องว่างใต้ศาลาการเปรียญไปพลางก่อนจะมีห้องเรียนถาวรนั้น ซึ่งใช้เรียนในวันจันทร์ถึงศุกร์ ส่วนวันเสาร์อาทิตย์ก็เป็นชั้นเรียนของญาติโยมผู้สนใจทั่วไป แต่พระอาจารย์ธิติพงษ์ผู้สอนนั้น สอนทุกวันไม่มีวันหยุด ญาติโยมมีความห่วงใยในสุขภาพของท่าน จึงปรึกษากันว่าจะติดเครื่องปรับอากาศ ซึ่งพื้นที่ห้องทั้งหมดนั้น มากถึง ๓๕๐ ตรม. แต่พื้นที่ใช้เรียนจริงเพียง ๒๕๐ ตรม. ซึ่งต้องใช้แอร์ขนาด ๖ หมื่นบีทียู จำนวน ๕ เครื่อง จึงจะเหมาะแก่พื้นที่ และทำผ้าม่านกั้นเพื่อช่วยลดค่าไฟ ทั้งนี้มีค่าใช้จ่ายทั้งหมดประมาณ ๓๖๐,๐๐๐ บาท โดยมี คุณจงลักษณ์ ธรรมนิยมศักดิ์ คุณสมลักษณ์ แซ่ไหล คุณกัณฑพร เวชพาณิชย์ คุณประเทือง แย้มมณฑา และคุณเพียงเพชร บูรณสมภพ เป็นเจ้าภาพหลัก รวมทั้งญาติโยมลูกศิษย์ช่วยกันร่วมบริจาคอีกจำนวนมาก ขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุกท่านที่ไม่สามารถลงชื่อได้ครบทั้งหมด

๖. วัดจากแดงมีค่าไฟฟ้าที่ต้องจ่ายในแต่ละเดือนมากถึง แสนกว่าบาท ดังนั้นจึงมีโครงการ ติดแผงโซล่าเซลล์เพื่อลดค่าไฟฟ้า ระยะที่ ๑ จะทำที่ริมเขื่อนก่อน มูลค่า ๓๕๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับการสนับสนุนจากคุณยุพา วีริยวงศ์พร้อมครอบครัว เป็นเงิน ๑ แสนบาท ขออนุโมทนาบุญด้วย

แผนที่วัดจากแดง

วัดจากแดง
ถ.เพชรหึงษ์ ๑๐
ต.ทรงคนอง อ.พระประแดง
จ.สมุทรปราการ ๑๐๑๓๐
โทร ๐๒-๔๖๔-๑๑๒๒

เส้นทางรถเมล์
สาย ๖ บางลำภู - พระประแดง
สาย ๘๒ สนามหลวง - พระประแดง
สาย ๑๘๐ หมอชิต - พระประแดง
ทุกสายลงท่าน้ำพระประแดง
ต่อรถเมล์เล็ก พระประแดง - บางกอบัว

เส้นทางรถยนต์ : ไปได้หลายเส้นทาง
ขอแนะนำ ๔ เส้นทาง ซึ่งจะบรรจบกัน
ที่จุดร่วมคือ ถ.พระราชวิริยาภรณ์
(ดูคำบรรยายในเส้นที่ ๑)

เส้นทางที่ ๑ ทางด่วนศรีรัช (ขั้นที่ ๒) >> วัดจากแดง

ทางด่วนขั้นที่ ๒ >> สะพานพระราม ๙ >> ถ.สุขสวัสดิ์ เลี้ยวซ้ายตรงป้ายพระราม ๓ แล้วชิดซ้ายเข้าทางขนาน เลี้ยวซ้ายเข้า ถ.พระราชวิริยาภรณ์ พบซุ้มประตูวัดไพยชนต์พลเสพย์ เลี้ยวขวาไปตามเส้นทางตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ผ่านวัดทรงธรรม เลี้ยวซ้ายเข้า ถ.เพชรหึงษ์ >> ซอยเพชรหึงษ์ ๑๐ วัดจากแดง

เส้นทางที่ ๒ ศูนย์สิริกิตก์ >> วัดจากแดง (ข้ามสะพานภูมิพล)

ข้ามสะพานหน้าศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิตก์ และสะพานคลองเตย >> ไปเส้นทางพระราม ๓ ขึ้นสะพานข้ามแยกไป ๑ ครั้ง ลงสะพานแล้วชิดซ้ายเพื่อเลี้ยวขวาขึ้นสะพานภูมิพล >> ถือเส้นทางไป ถ.สุขสวัสดิ์ >> ถือเส้นทางไปพระประแดง >> แล้วกลับรถทางขวา เลี้ยวซ้ายเข้า ถ.พระราชวิริยาภรณ์ >> วัดจากแดง (ดูคำบรรยายเส้นทางที่ ๑)

เส้นทางที่ ๓ ราษฎร์บูรณะ >> วัดจากแดง

ถ.ราษฎร์บูรณะ >> ถ.พระราชวิริยาภรณ์ >> วัดจากแดง (ดูคำบรรยายเส้นทางที่ ๑)

เส้นทางที่ ๔ ปู่เจ้าสมิงพราย >> วัดจากแดง

ถ.ปู่เจ้าสมิงพราย >> สะพานวงแหวนอุตสาหกรรม >> เลี้ยวซ้ายทางไป ถ.สุขสวัสดิ์ แล้วให้กลับรถทางขวา แล้วซ้ายเข้า ถ.พระราชวิริยาภรณ์ >> วัดจากแดง (ดูคำบรรยายเส้นทางที่ ๑)

